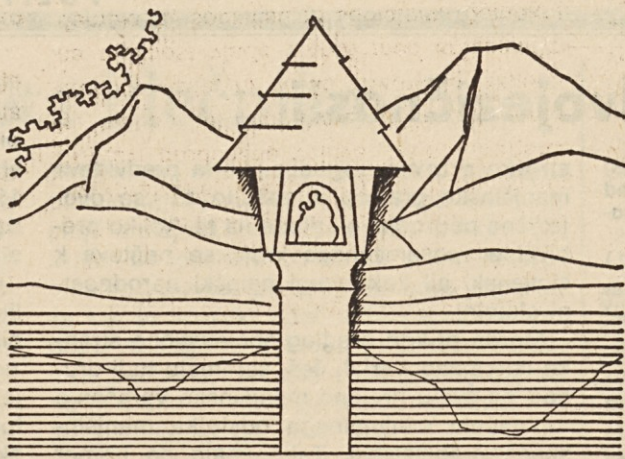

NAS TEDNIK

KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETO XXIV / ŠTEVILKA 6

CELOVEC, DNE 10. FEBRUARJA 1972

CENA 2.50 ŠILINGA

Prijavimo otroke na Slovensko gimnazijo!

Ob koncu tega tedna bodo zaključili na avstrijskih ljudskih šolah prvi semester v tem šolskem letu. Mnogi starši se bodo morali že sedaj odločiti, v katero šolo bodo poslali svojega otroka. Kdor želi namreč poslati otroka na gimnazijo, ga mora prijaviti že sedaj na šoli, ki jo bo otrok od prihodnjega šolskega leta naprej obiskoval. Da pride pri tem za slovenske otroke v poštev le obisk Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, je jasno. Absolventom naše gimnazije so odprta — kot drugim absolventom gimnazij — vrata v vse poklice. Tako imamo danes že v poklicih zdravnike, profesorje, duhovnike, inženirje, diplomirane trgovce, pravnike, učitelje, uradnike itd., ki so začeli svoj študij na Slovenski gimnaziji.

Starše, ki nameravajo poslati svojega otroka na Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu, želimo obvestiti še o sledečem: V zvezi z učenjem jezikov je na gimnaziji tako, da sta prvi dve leti mišljeni za izpopolnjevanje slovenskega in nemškega jezika. Z latinščino začne gimnazija v tretjem razredu. V petem razredu pa imajo učenci možnost, da se odločijo ali za obisk angleščine ali pa za grščino. Skoraj vsi učenci obiskujejo od šestega razreda naprej prostovoljno tudi ruščino, saj jim je po triletnem obisku dana celo možnost, da poleg drugih predmetov maturirajo tudi iz ruščine.

Večina staršev želi, da obiskujejo njihovi otroci vseh osem razredov na Slovenski gimnaziji. Seveda pa imajo otroci tudi možnost, da vstopijo po zaključku četrtega razreda v kako drugo šolo, kot npr. na: Trgovsko akademijo ali Trgovsko šolo, Muzično-pedagoško gimnazijo, Državno obrtno šolo (Staatsgewerbeschule), Šolo za ženske poslice (Frauenberufsschule), Zavod za otroške vrtarice, učiteljice ročnih del itd. Tako na Muzično-pedagoški gimnaziji kot na Trgovski akademiji in Trgovski šoli imajo otroci možnost, da obiskujejo namesto angleščine ali italijanščine tudi slovenščino. Torej je dana tudi po četrtem razredu gimnazije iz poklicnih razlogov možnost vstopa v vsako drugo šolo.

Seveda pa nastane za mnoge starše tudi vprašanje, ali se bo njihov otrok vozil v šolo z vlakom, z avtom ali pa bo stanoval v kakem dijaškem domu. Koroški Slovenci imamo v Celovcu domove tako za fante kot za dekleta. Tako ima Mohorjeva družba fantovski in dekliski oddelek, ki ga vodijo prefekti duhovniki ali prefekte šolske sestre. Šolske sestre vzdržujejo poleg tega tudi svoj internat v provincialni hiši v Celovcu. Svoj dijaški dom tako za fante kot za dekleta ima tudi Slovensko šolsko društvo, oz. Slovenska prosvetna zveza. Državne štipendije olajšajo staršem v vedno večji meri, da pošiljajo svoje otroke študirati.

Največja dota, ki jo moreš dati otroku seboj na življenjsko pot, je izobrazba. Celotno otroka, ki namerava prevzeti nekoč doma posestvo, je potrebno, da se temeljito izobrazi. Življenje zahteva danes od vsakega človeka veliko znanja. Posredovati ga more le šola.

Zelo lep je tako za fante kot za dekleta učiteljski poklic. Učiteljski v Avstriji ni več. Kdor želi postati učitelj ali učiteljica, mora obiskati najprej gimnazijo. Šele z maturo more vstopiti nato na dveletno Pedagoško akademijo v Celovcu. Za tiste, ki nameravajo nekoč poučevati na kaki glavni šoli, pa traja sedaj študij na Pedagoški akademiji tri leta. Vrsta učiteljev in učiteljic, ki so začeli svoj študij najprej na Slovenski gimnaziji, je že zaključila svoj študij na Pedagoški akademiji. Poučujejo sedaj na ljud-

Slabo je, če imaš slab spomin!

Dr. Scrinzi, po svoji časti državnozbornski poslanec FPÖ za Koroško, po poklicu psihiater, piše. Tokrat se je razpisal o „Postopkih in tvorih“ (Prozesse und Abszesse, Kärntner Nachrichten 5, 5. 2. 1972, str. 1/2).

Na kratko vsebino: Sturmu prizna, da nemško govori odlično. (Pa vendar ne bo sklepal iz tega, da Sturm ne potrebuje dvojezičnih krajevnih napisov!) Slovenci kujejo napade in naklepe zoper ustanove domovini zvestega prebivalstva. (Razumljivo, če kdo napade in oškruni naše ustave, spomenike itd., to ni nič hudega, saj nismo domovini zvesti!)

Sicer pa še nekoliko zagovarja Sturma. Na zatožni klopi bi morale biti po mnenju gospoda primarija pristojne osebe večinskih strank, ki si zaradi barantanja za slovenske glasove ne upajo izvesti ugotavljanja manjšine. (Približno tako: Viehbestandsaufnahme.) Prizna še, da člen 7 ni izveden v celoti. Krivi pa so seveda Slovenci, ker so proti ugotavljanju manjšine. (S tem bi se zaključil začarani krog.) Na Koroškem je menda 97,2 odstotka Nemcev. (Zares škoda, da niso 100-odstotno pripadniki 100-

milijonskega naroda brez življenjskega prostora!) Koroška tako skrbi za dobre razmere na južnem Koroškem, Slovenci pa so tako nevhvaležni, da tega nočejo priznati. Širijo laži, da so zapostavljeni. Kakšna sramota!

Hud je na Salzburger Nachrichten, ker so si upale prinesiti na prvi strani izpod peresa gospoda Neureiterja (31. 1. 1972) precej objektivno sliko o dejanskih ozadnih procesa proti Sturmu. Zahteva kratkoma ugotovitev manjšine. Zakaj?

„Damit könnte man einmal erreichen, daß der Unrat einer Propaganda in den Abgrund der Geschichte gekehrt wird, die Kärnten schon zweimal Besetzung durch fremde Mächte, Tote und Verschleppte gebracht und seine mehr als tausendjährige Einheit ernstlich bedroht hat.“

Čudno, čudno. Kolikor nam je znano, je zasedel rajh Koroško le enkrat, in sicer 1938. Od kod jemlje gospod primarij številko dvakrat. Bilo je to za časa tisočletnega rajha, ko je bila Koroška pod tujo zasedbo. Sedem let. Potem je prišla osvoboditev.

a-i-u

KMETJE, POZOR!

Okrajne kmečke zbornice so prejšnji teden izdale posebno okrožnico v zvezi z gospodarske pomoči. Ta okrožnica je bila naslovljena na krajevne kmečke odbore s pozivom, da dajo kmetom potrebna pojasnila. Podrobna pojasnila pa dobijo kmetje tudi pri okrajni kmečki zbornici.

Predvideni so prispevki za izboljšanje stanovanjskih prilik in gospodarskih obratov, elektrifikacijo, gospodinjstvo, za izboljšanje hlevov, in drugo. Krediti so predvideni po 3% za dobo od 5 do 20 let.

Za tako gospodarsko pomoč je treba predložiti izvlečke iz zemljiške knjige, dokaz o enotni vrednosti, dokaz zavarovanja proti požaru, proračun o predvidenem načrtu in načrt sam.

Škandalozne razmere zaradi tifusa

Začelo se je pri pogrebu konec lanskega leta. Ko je bolezen izbruhnila, se dolgo ni vedelo, da je to dejansko tifus. Menda so zdravili gripo. Ko se je sumilo, da je tifus, so rekli, da je samo paratifus. Ko se je točno vedelo, da je tifus, se je ukrenilo mnogo premalo, da bi zajezili širjenje. Šele te dni so uvedli brezplačno cepljenje. Dolej je moral vsak, ki se je hotel kakorkoli zavarovati proti tej izredno nevarni bolezni, plačati tablete iz lastnega žepa. Tudi v najbolj ogroženih krajih v Podjunu. In tablete zares niso bile poceni. 88.— šilingov je moral plačati vsak, ki jih je hotel kupiti. V lekarnah so imeli samo eno vrsto zaščitnih tablet proti tifusu.

Vselej se pravi, kako vzorno je pri nas urejeno zdravstvo. Imamo pristojen deželni referat, imamo socialno ministrstvo, zdaj pa še ministrstvo za zdravje. Pa se dolgo ni zganilo skoraj nič. Da, čuli smo pomirjevalne besede. To je bilo vsekakor prav, kajti tudi pri najvišjih pristojnih uradih je bilo čutiti porazno brezglavost. Kje je tolikanj

opevani katastrofni načrt? Kje je tolikanj izustena učinkovitost?

Po drugi svetovni vojni je tudi izbruhnil tifus na Koroškem. Pravi se, da so ga privlekli angleški vojaki iz Afrike. A so v takratnih, docela neurejenih razmerah v najkrajšem času zajezili nevarnost, da bi se bolezen širila naprej. Primerjajmo današnje stanje! Skoraj mesec je že od tega, kar so začeli o tem pisati, govoriti, sklepati itd. Namesto da bi odločno posegli vmes in s tem zavrli precejšnjo nevarnost za prebivalstvo, ne samo južnokoroško, kot kaže niso vedeli prav, kaj naj storijo.

Ko je izbruhnila pred nekaj časa v Jugoslaviji slinavka in parkljevka, so uvedli stroge ukrepe. Ko pa gre za človeška življenja, se vse preveč prepusti usodi in polovičnim korakom. Po vsem tem se ustvarja videz, kot bi bil človek manj vreden kot živina.

Vprašamo: Kdo bo poravnal vso škodo?

Rim: Predčasne volitve

V Rimu prevladuje mnenje, da je razpust parlamenta postal neizogiben. Zato je osnovno vprašanje, kakšna naj bo vlada, ki naj pripravi predčasne volitve. Najbolj verjetno je, da bo to enobarna krščansko-demokratska vlada, ni pa še dokončno izključena možnost vlade v treh med krščanskimi demokrati, socialisti in socialnimi demokrati, a brez republikancev.

OBJAVA

Ravnateljstvo Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za prosveto in umetnost naj pripravijo vsi starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1972/73 na gimnazijo, takoj po končanem 1. semestru tega šolskega leta, t. j. od 12. 2. 1972 dalje do najkasneje 26. 2. 1972 ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti spričevalo 1. semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo konec šolskega leta 1971/72 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v glavno šolo kategorije A (1. Klasenzug), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.
3. Pravočasno prijavljeni učenci, ki konec šolskega leta 1971/72 take ocene ne bi dosegli, bodo morali delati sprejemni izpit za vstop na gimnazijo. Za sprejemni izpit, pri katerem naj presodi izpitna komisija gimnazije sposobnost učenca, bo treba otroka ponovno prijaviti v času od 5. do 17. junija 1972. Ti sprejemni izpiti bodo verjetno 29. in 30. junija 1972.
4. Konec maja 1972 bo javilo vodstvo ljudske šole gimnaziji učni uspeh za gimnazijo prijavljenih učencev 4. razreda. Nato bo ravnateljstvo gimnazije v enem in drugem primeru pravočasno obvestilo starše dijakov o sprejemu oz. potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih slučajih še možne, a samo z dovoljenjem Deželnega šolskega sveta. Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo!
6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem. Prijave za sprejem na gimnazijo lahko izvršite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22. V primeru kakšne nejasnosti se obrnite osebno ali telefonično na ravnateljstvo.

Ravnateljstvo

KRATKE VESTI

● Mandatar za sestavo novega izvršnega sveta Stane Kavčič je v ponedeljek seznanil člane predsedstva in izvršnega odbora SZDL Slovenije z delovno usmeritvijo in sestavo izvršnega sveta. Le-ta bo imel poslej 19 članov.

● Na slavnostni akademiji v počastitev slovenskega kulturnega praznika, Prešernovega dne, so v ponedeljek v Ljubljanski operi podelili letošnje Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada. Prešernove nagrade so prejeli: Tone Kralj, Bogo Lesković, Pia in Pino Mlakar, inž. arh. Marjan Mušič in Sava Severjeva. Nagrade Prešernovega sklada je na akademiji podelil akademik prof. Boris Zihl.

● Brezglavost se je v torek lotila meščanov, potem ko se je ponovno močno zatresla zemlja v italijanskem mestu Anconi; jakost potresa je dosegla 6. stopnjo po Mercallijevi skali. Vendar ni bilo mrtvih ali ranjenih. Ancona, ki je v zadnjih dneh doživela 500 potresnih sunkov, izgleda kot „mrtvo mesto“. Okoli 100.000, od 110.000 vseh prebivalcev, je iz strahu zbežalo iz tega obalnega mesta ob Jadranu.

Sima o dvojezičnosti

V ljubljanskem „Delu“ (4. februarja) je Dušan Nečak napisal članek pod gornjim naslovom, ki ga v celoti posredujemo tudi našim bralcem.

(Op. ured.)

Koroško deželno vodstvo avstrijske socialistične stranke (SPÖ) je na ponedeljkovi seji pod vodstvom deželnega glavarja Hansa Sime sprejelo predlog o postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov na dvojezičnem področju Koroške. Predlog, ki ga je izdelala pisarna koroške deželne vlade, so poslali avstrijskemu zveznemu kanclerju dr. Brunu Kreiskemu.

Predlog o postavitvi dvojezičnih napisov na narodnostno mešanem ozemlju je zasnovan na kriterijih, ki jih je manjšina do sedaj odločno odklanjala. Zato je najbrž tudi ta predlog pod znakom vprašanja. Pogoj za postavitev dvojezičnih krajevnih napisov naj bi bilo načelo „pripadnosti k narodu“. Z drugimi besedami: če je v kakšnem kraju vsaj 20 odstotkov prebivalcev, ki izjavljajo, da je njihov materin jezik slovenščina, ali da je v kraju ravno tak odstotek otrok prijavljenih k dvojezičnemu pouku, dobi tak kraj pravico do dvojezičnega krajevnega napisa. Izhodišče za ugotavljanje tega odstotka, pa so rezultati ljudskega štetja iz leta 1961. Po tem štetju je bilo na dvojezičnem področju Koroške 24.293 prebivalcev, katerih materin jezik je bil nemščina. Živeli so v 60 takratnih občinah na področju, na katerem veljajo določbe o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945. Po predlogu koroške SPÖ bo največ dvojezičnih napisov v okraju Vellikovec in sicer v okoli 22 krajih šestih občin.

Na Koroškem pričakujejo, da se bodo kmalu začeli posveti med zveznim kanclerjem, zunanjim ministrom, koroško deželno vlado in predstavniki slovenske manjšine. Slišati pa je tudi, da hoče koroška socialistična stranka s tem predlogom doseči zakonsko ureditev, ki jo bo potrdil parlament, ne pa ureditve z raznimi določbami in uredbami, in, da prihaja predlog o postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov ravno v pravem času, ko je na Koroškem predvidena združitev občin.

Nedvomno je vzpodbudno, da so pristojni krogi na Koroškem prešli od besed k dejanjem. Vendar pa kljub temu ne moremo mimo dejstva, da ta dejanja temeljijo na tistih temeljih, ki jih je manjšina vedno odklanjala in za katere so se zavemale nemške nacionalistične organizacije na Koroškem. Gre namreč za to, da je manjšina vztrajno odbijala predloge, naj se na Koroškem ugotovi številčno stanje slovenske manjšine in da se na podlagi tega določa manjšinska zaščita. Tako odklonilno stališče manjšine potrjujejo tudi črka in duh av-

strijske državne pogodbe. Le-ta predvideva manjšinske pravice in zaščito za vse dvojezično področje, ne glede na to, koliko prebivalcev posameznega kraja se prišteva k slovenski ali kakim drugim nemški narodnostni skupini.

Morda bi kdo predlog socialistične stranke lahko zagovarjal, češ, saj imajo tudi drugod po svetu urejeno manjšinsko vprašanje na načelu minimalnega odstotka manjšinskega prebivalstva. Tako imajo na primer rešeno manjšinsko vprašanje na Finskem. Tam zelo natančno izvajajo politiko dvojezičnih napisov, toda metoda je drugačna. Zakonodajalec po ljudskem štetju predpiše za minimalen odstotek tistega, ki je ugotov-

Slovenski ABC v Porabju

V ljubljanskem „Delu“ je izšel 23. januarja intervju Bora Boroviča s profesorico kemije Eriko Glanz, ki poučuje tudi slovenščino na osnovni šoli v Gornjem Seniku v Porabju na Madžarskem. V tej šoli si nabira znanje kar 211 slovenskih otrok. Pri tem ji pomaga trinajst učiteljev. Poleg nje poučuje slovenščino še učitelj Andraž Čabaj. V razgovoru z Borovičem je profesorica povedala nekaj zelo zanimivih stvari glede pouka slovenščine. (Op. ured.)

„Učiteljske sem končala v Budimpešti, pedagoško akademijo pa izredno v Pecs, kjer sem dobila diplomu profesorice kemije“ se je predstavila Erika Glanz. „Veste, v devetčlanski družini nas je kar pet otrok končalo najmanj srednjo šolo“, je povedala ponovno.

Seveda nas je zanimalo, kako se počuti v vlogi učiteljice slovenskega jezika, ki ga poučuje v 2., 3., 4. in 5. razredu po štiri ure tedensko, skupaj torej šestnajst ur.

„Rada poučujem slovenščino, saj je to moj materinski jezik. Vendar to še ne pomeni, da sem zadovoljna s svojim znanjem, ki bi ga morala učencem posredovati bolj učinkovito,“ je dejala.

Pojasnila nam je, da do nedavnega na Madžarskem sploh ni bilo možnosti za tako specializacijo. Na učiteljski v Budimpešti je bila sploh edini kandidat za slovenski jezik, zato tudi ni mogla položiti izpita. Njena sestra si je pomagala tako, da se je vpisala v Budimpešto na hrvaško gimnazijo.

„Sedaj je precej bolje, ker se učitelji slovenščine lahko izpopolnjujejo na seminarjih, ki jih prireja mariborska pedagoška akademija,“ je pohvalila pobudo mlada učiteljica, ki nestrno čaka na letošnji seminar v Sloveniji.

Tudi na Madžarskem so glede usposab-

ljen kot najmanjši. Če se pri naslednjem štetju ugotovi, da je odstotek zdrknil pod predpisani minimum, ga zakonodajalec ustrežno zmanjša. Najprej je bil ta odstotek 11, potem 10, sedaj se je ustabil na 7, vendar nihče ne dvomi, da se ta minimalni odstotek lahko zmanjša celo na 5.

To načelo in taka praksa se bistveno razlikujeta od predloga, ki ga je pripravila socialistična stranka. Za rabo na Koroškem v zvezi s slovensko narodnostno manjšino pa je razmišljanje o tem, kako bi Simov predlog lahko korigirali v smislu finske manjšinske zakonodaje popolnoma odveč, kajti, državna pogodba je tako po črki kot po duhu popolnoma nedvoumna: vsak kraj na dvojezičnem področju ima pravico do dvojezičnih napisov, ne glede na številčno stanje manjšine.

Ijanja učiteljev za pouk v slovenščini sedaj boljše možnosti. Na učiteljski v Szombathelyu se pripravlja na to zahtevno nalogo že šest kandidatov, ki so bojda zelo hvaležni profesorjem mariborske pedagoške akademije za pomoč.

DRAGOCENA POMOČ MATICE

„Kdo vas oskrbuje z učbeniki?“ smo se zanimali.

„Nekaj gradiva dobimo iz Budimpešte, predvsem pa seveda računamo na pomoč Ljubljane, od koder so nam že poslali učbenike za prvi in drugi razred. Sedaj pričakujemo učbenike za tretji in četrti razred, seveda pa ne bi smeli pozabiti na nas tudi z gradivom za višje razrede osnovne šole,“ je rekla Erika Glanz.

Povedala je še, da je bil pred kratkim iz Slovenije na obisku v Porabju Venčeslav Winkler. Naš znani strokovnjak se je dobera seznanil z okoliščinami, v katerih poučujejo v porabskih šolah slovenščino, zato kmalu pričakuje pomoč. Zlasti da bi potrebovali učbenike za metodiko, Andreja Šavlija „Tiho delo učencev“ in podobno.

„Na sodelovanje računamo tudi pri uvažanju slovenščine v otroške vrte v Porabju, kjer so prav zaradi pomanjkanja kadrov in predvsem ustreznega gradiva malčki prikrašani za osnovno znanje slovenščine.“

vedno v nemščini, torej Graz, Wien, Klagenfurt itd.

Slovenske oblasti so zaradi tega večkrat intervenirale pri avstrijskih oblasteh. Pokojni deželni glavar Krainer, kot poročajo iz Maribora, je pred leti celo obljubil, da se bo to spremenilo; vse pa je ostalo pri starem.

Slovenske oblasti so končno že dolgo obljubljene ukrepe izpeljale: v naslednjih dneh bodo kašipote z nemškimi imeni mest zamenjali z dvojezičnimi. Na novih kašipotih bodo najprej napisana imena avstrijskih mest v slovenščini in šele potem v nemščini: Gradec — Graz, Dunaj — Wien in Celovec — Klagenfurt. Imena mest v slovenščini in nemščini bodo izpisana z enako velikimi črkami.

Od marca bo železnica dražja

S 1. marcem bo železnica v Avstriji dražja. Samo z glasovi Socialistične stranke je glavni odbor parlamenta sprejel ustrezne razglase državnih železnic. Na posvetovanjih, ki so sledili sklepu, se ni javil k besedi niti en zastopnik socialistične frakcije.

Zato pa sta nasproti temu ostro nastopili obe opozicijski stranki: Avstrijska ljudska stranka in Svobodnjaška stranka. Dr. Hermann Withalm (ÖVP) je posebno kritiziral pomanjkljivo varnost zapornic. Načelnik FPÖ Peter pa je dejal, da pomeni zvišanje železniške tarife veliko breme za potrošnika.

Tukaj navajamo podražitevno lestvico ÖBB s 1. marcem:

■ Normalna osebna tarifa bo povprečno za 20 odstotkov višja; tedenska za 28 odstotkov in mesečna izkaznica za delavce za 18 odstotkov;

■ dodatek za brzovlak 20.— šilingov (doslej 15.—);

■ tarifa za prtljago bo 34 odst. višja;

■ popust za povratne vozovnice bo doslej 10 odstotkov (doslej 20 odstotkov);

■ povprečno zvišanje tovorne tarife za 8,4 odstotka;

■ opustitev najcenejšega razreda za tovarno tarifo in s tem podražitev na tem območju za okoli 32 odstotkov.

SODBA FAŠISTIČNEGA TRIBUNALA RAZVELJAVLJENA

Na pobudo glavnega vojaškega tožilstva pri vrhovnem vojaškem sodišču je kasacijsko sodišče v Rimu razveljavilo obsodbo fašističnega tribunala z dne 14. decembra 1941 ter jo proglasilo za pravno neobstoječo. Z omenjeno sodbijo je posebno fašistično sodišče obsodilo na smrt z ustrelitvijo devet Slovencev. Štirim je bila smrtna kazen spremenjena v dosmrtno ječo, nad petimi (Pinkom Tomažičem, Simonom Kosom, Ivanom Ivančičem, Viktorjem Bobkom in Ivanom Vadnalom) pa je bila izvršena na strelišču na Opčinah. 23. obtožencev je bilo obsojenih na 30 let, drugi pa na 6 do 24 let zapora.

LUNSU SO UKRADLI POLITIČNI ARHIV

Sedanji tajnik NATO Joseph Luns je bil 15 let zunanji minister Nizozemske, in sicer dokler ni postal glavni tajnik NATO. Luns je sam povedal, da so mu nepooblaščen osebe ugrabile njegov zasebni arhiv, ki zadeva njegovo delovanje kot zunanjega ministra. V njem so gotovo dragocene tajnosti. Nizozemski tisk kritizira ministra zaradi njegove nepozornosti.

REFERENDUM PROTI RAZPOROKI

Kasacijsko sodišče, ki se mora v smislu zakona o referendumu prvo izreči, je dalo svoj pristanek za referendum proti zakonu „Fortuna-Baslini“, ki omogoča v Italiji razporoko v določenih primerih. Sodišče je izjavilo, da je predlog o referendumu proti omenjenemu zakonu zakonit ter je s tem dalo pozitiven odgovor na vlogo predlagateljev z dne 16. januarja 1971. Kasacijsko sodišče bo takoj izročilo predlog predsedniku republike in pristojnim ministrom. S tem je bil spravljen v tek ves postopek. Referendum mora biti v času med 15. aprilom in 15. junijem ter bo razpisan s predsedniškim odlokom. Vprašanje referenduma razburja politične duhove že dolgo ter je tudi eden izmed vzrokov sedanje vladne krize. Socialisti in komunisti nasprotujejo referendumu, računajo, da imajo v svojih vrstah mnogo katoličanov, ki bi jih referendum postavil pred izbiro: zvestoba stranki ali glas za odpravo zakona o razporoki. Krščanski demokrati bi sedanji zakon o razporoki radi nadomestili z novim, ki bi možnost razporoke močno omejil. V smislu zakona je postopek za referendum možno ustaviti, ako se zakon, proti kateremu je naperjen, nadomesti z novim. Referendum bi bil tudi neveljaven v primeru, ko bi se ga ne udeležila večina vpisanih volivcev.

„VOJNO GOSPODARSTVO“ V EGIPTU

Novi ministrski predsednik Aziz Sedki je napovedal uvedbo „vojnega gospodarstva“ v Združeni arabski republiki. Z ustreznim gospodarsko politiko se mora država pripraviti na končni obračun z Izraelom. Za to so seveda potrebne tudi žrtve. Državljeni se bodo morali odpovedati marsičemu. Sedki je povedal, da bo uveden poseben davek na orno zemljo, ki bo znašal 40 egiptovskih lir na vsak hektar na leto.

VOJNA PRIPRAVLJENOST ŽRE EGIPČANOM DENAR

Arabske države, posebno Libija podpirajo Egipt v vojni proti Izraelu z denarjem. Računajo, da so Egipčani zaradi sueške zapore zgubili okrog 200 milijonov dolarjev na leto. Kaže, da podpora arabskih držav Egiptu ne zadostuje. Egiptovska vlada je primorana varčevati, kjer se le da. Tako je prepovedala nabavljati nove avtomobile in novo pohištvo za ministrstva in druge javne ustanove. Prav tako je naročila, da je treba omejiti potovanja v tujino. Znižala je prispevke za plačevanje najemnine za prostore, v katerih so nameščeni javni uradi.

ALI BI SOVJETSKA ZVEZA VRNILA KURILSKO OTOKE?

Sovjetski zunanji minister Gromiko se je te dni mudil v Tokiu, da bi pripravil pot za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko. V Tokiu so ga ljubeznivo sprejeli in minister za zunanje zadeve Takeo Fukuda je izjavil, da je sporazum možen. Splošno znano je, da Japonci zahtevajo odstopitev štirih otokov izmed Kurilskih (Hamogai, Šikotan, Kunasiri in Etorofu), ki jih je sovjetska vojska zasedla v kratki vojni ob zaključku druge svetovne vojne. Ali so v Sovjetski zvezi pripravljeni na to žrtev? Danes še ni lahko odgovoriti na to vprašanje. Vsekakor je Sovjetski zvezi mnogo do tega, da se Japonska preveč ne približa Kitajski. Med Gromikovim obiskom so se dogovorili, da se bosta sestala ministrska predsednika obeh držav.

Gradiščanski Hrvatje o svojem narodnem in socialnem položaju

Nedavno je bilo na Gradiščanskem izvedeno poizvedovanje o stališčih gradiščanskih Hrvatov do svojega nacionalnega in socialnega položaja. Raziskavo je pripravil dunajski zavod za izkustvene socialne raziskave. V celoti je poizvedovanje zajelo 674 vseh starostnih in poklicnih skupin gradiščanskih Hrvatov.

Po strankarski pripadnosti je večina vprašancev (49 odstotkov) odpadla na socialistično usmerjene Hrvate, 25 odstotkov na pristaše Avstrijske ljudske stranke, 26 odstotkov vprašancev ne pripada nobeni politični stranki. Sodeč po poizvedovanju so gradiščanski Hrvatje zadovoljni tako s socialnim kot z narodnostnim položajem, ne glede na to, da ta vodi v pospešeno ponemčenje tamkajšnjih Hrvatov.

Ti objavljeni podatki poizvedovanja opozarjajo pri delu Hrvatov na nemški vpliv Dunaja, ki hoče čimprej asimilirati gradiščanske Hrvate. To pričajo zlasti protihrvaški nastopi poslanca avstrijskega parlamenta Franca Robaka (sam Hrvat), ki trdi, da imajo Hrvatje itak vse, kar jim gre. Pomagati jim je treba samo, ker so zaostali. Do te zaostalosti pa je prišlo zlasti tudi zaradi tega, ker je hrvaško narečje na Gradiščanskem tako nerodno za današnji čas tehnike in podobno. Robak je mnenja, da se njemu nasprotna skupina (Hrvaško kulturno društvo u Gradišču) ne zanima za ekonomske probleme krajev, kjer živi ta zaostala narodna skupina. In državna pogodba, po Robaku ni nobena dolžnost, to je le pravica. On in njegova skupina podpirata samo »naravni razvoj«, da bi se Hrvatje čimprej »integrirali« in »asimilirali«.

Eden izmed avstrijskih časopisov je glede tega poizvedovanja opozoril na ponemčevanje gradiščanskih Hrvatov ter nakazal, da prav rezultati poizvedovanja pričajo, na diskriminacijo te mednarodne skupnosti. Dostopen je tudi podatek, da se je del vprašancev zavzel za uveljavitev hrvaškega jezika kot uradnega jezika ter za dvojezične krajevne in druge napise, torej za izpolnitev določil avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

Vsekakor gre pri poizvedovanju dunajskega zavoda za zanimivo raziskavo, ki kaže, da niti avstrijska zakonodaja niti politika ne sledita zavestni zaščiti narodnostnih manjšin, pa tudi ne preprečevanju vsega tistega, kar bi zaviralo asimilacijo narodnostnih skupnosti v smeri nemštva, se pravi, dosledni uveljaviti obveznosti, prevzetih leta 1955. Za Gradiščansko daje tisk slutiti, da morebitna izpolnitev določil državne pogodbe ne bi bila potrebna (saj se bo hrvaška manjšina po podatkih ankete tako ali tako kmalu asimilirala).

Najprej Gradec, potem Graz

Graška „Kleine Zeitung“ je pred dnevi objavila članek Najprej Gradec, potem Graz, v katerem pravi:

„Med slovensko javnostjo je že dalj časa vladalo nezadovoljstvo, ker so bila na kašipotih na avstrijskih cestah vedno le nemška imena za slovenska mesta, torej vedno le Marburg, Laibach, Cilli itd., medtem ko so manjkala slovenska krajevna imena Maribor, Ljubljana, Celje itd. V Sloveniji pa so bila nasprotno avstrijska mesta navedena

Ob 100-letnici rojstva Jožeta Plečnika

Damjan Prelovski je v »Delu« napisal o arhitektu Jožetu Plečniku lep in izčrpen sestavek pod naslovom »Umeteljitelj slovenske arhitekturne šole«, iz katerega izvemo podrobnosti o umetniškem delovanju tega največjega slovenskega arhitekta. Ker je v teh dneh poteklo sto let od njegovega rojstva, se vprav s tem člankom tudi naš list spominja velikana Jožeta Plečnika. (Op. ured.)

Sto let je minilo, ko se je 23. januarja 1872 v Ljubljani, v pritlični hiši v Gradišču, v neposredni bližini mesta, kjer je arheološka lopata našla na ostanke srca rimske Emone, rodil eden izmed največjih slovenskih umetnikov, arhitekt Jože Plečnik.

AVANTGARDA IN POSLANSTVO

Plečnik nikoli ni bil teoretik, zato pa je vestno sledil svojemu učitelju Ottonu Wagnerju in v praksi izpolnjeval njegova načela. Tako je bil udeležen pri rojstvu dunajske secesije, iz katere je končno tudi izšel znameniti funkcionalist Adolf Loos. Med mladino, ki se je zbrala okoli Ottona Wagnerja, je bil slovenski arhitekt edini, ki je skušal podaljšati minljivo slavo novih oblik in se je spraševal po njihovi logiki in utemeljenosti. Tako je pomagal vzdrževati ravnovesje, da secesijsko gibanje v prestolnici monarhije ni padalo iz skrajnosti v skrajnost. Okoli prelomnega leta 1900 je Plečnik skupaj s Hoffmannom in Olbrichom spadal v avantgardo mlade avstrijske arhitekture in naročil mu ni manjkalo. Po tem letu pa je prišla sprememba.

Narodno vprašanje se je v času fin-de-sièla močno zaostriilo in negermanski narod v monarhiji so se pričeli zavedati svoje ogroženosti. V pomanjkanju velikih del lastne monumentalne umetnosti, brez katerih smo ostali ne po svoji krivdi, je Plečnik videl glavno oviro za uspešno obrambo pred nemškim pritiskom. Slovenci smo potrebovali v likovni umetnosti velikana, ki bi postavil trdne temelje tudi stavbarstvu, kot jih je Prešeren literaturi in kot jih je v slikarstvu ustvarila generacija impresionistov. Na Dunaju je sicer deloval klub slovenskih likovnih umetnikov Vesna, ki je nastal iz podobnega prepričanja, vendar Plečnik ni sprejel njihovega programa.

OSNOVA MOJSTRSTVA

Etnografsko oživljanje narodnega bogastva Plečniku ni moglo biti izhodišče, na katerem bi gradil osnove slovenske sodobne arhitekture. Danes se težko zavedamo, da pomembno je bilo spoznanje, da slovenska umetnost le ni provincialni odvod nemške in da smo znali to, kar smo sprejeli s severa, združiti z mediteranskimi vplivi v lastno govorico. Nenemško tektoniko je tako vzel za izhodišče svoje »arhitekture perennis«, ki ni hotela biti odvisna od enodnevni domislic.

Osnova Plečnikovega sloga je mogla biti le antika s temeljnimi zakoni o skladnosti in lepoti umetniškega dela. Pojav vrnitve h klasiki v času okoli leta 1905 v arhitekturi ni izjemen, saj zasledimo spomine na klasično antično stavbarstvo po vsej Evropi in so odmevali celo v delu škotskega pionirja modernega sloga C. R. Mackintocha. Odgovor moramo iskati v vsesplošnem razočaranju nad slogom art nouveau, ki ni prinesel željene odrešitve, posledice pa so bile ponekod dolgotrajne in še danes živijo v stvaritvah socialističnega realizma kot eni od skrajnih oblik. Okoli leta 1902 je Plečnik bratu Andreju pojasnil svoja premišljevanja: »... tulil sem — sedaj ne tulim več — sebe iščem — tam kjer se najdem — kakor pajk hrepenim pripeti nitko tradicije in iz nje — od nje naprej splesti si lastno mrežo.« Enkratno pa je, kako se je Plečnik znal vživeti v umetnost davno minule dobe in kako je obvladoval antične oblike do take mere, da jih je svobodno komponiral v moderne arhitekture in jih celo podredil regionalnim umetnostnim izrazom.

PLEČNIKOVE NAGRADE

Od leta 1973 bodo vsako leto, ob 100-letnici Jožeta Plečnika, velikega oblikovalca slovenskega okolja, v Ljubljani začeli podeljevati Plečnikove nagrade. To je sklenil pred kratkim delavski svet podjetja za napredek stanovanjskega in javnega okolja »Ambient«.

To je tisto razumljenje logike klasične govornice, ki ga je ohranilo eklekticizma in ga bo tudi pošle ohranilo pred pozabo. Ustvarjanje s »čistimi oblikami« v kasni mojstrosti fazi nam nudi stično točko, ki Plečnika veže s sodobnimi hotenji in bo vedno aktualno. Zavarovan v odrešilno poslanstvo umetnosti je videl v sebi vodja slovenske duhovne elite in je izpolnjevanju zastavljenega programa posvetil vse sile. Če arhitekta razumemo tako, nam postane tudi jasno, zakaj se ni menil za funkcionalizem, ki je medtem že davno slavil zmago. Veliko obdobje zidanja monumentalnih stavb, ki ga je na Dunaju zamudil že Plečnikov učitelj Wagner, se je po arhitektovi vrnitvi iz Prage v Ljubljani šele pričelo.

USTVARJALNI MEJNIKI

Ustalila se je delitev, po kateri ločimo tri etape v Plečnikovem ustvarjanju, zadostuje pa, če ločimo le dve glavni obdobji. Prva doba obsega arhitektovo avantgardno stavbarstvo in se časovno zaključuje z Zacherlovo hišo na Dunaju (1903—1905). Tu se je slovenski arhitekt zadnjič v odkritem dialogu lotil Wagnerjeve arhitekture in reševal vprašanje fasadne oblike, ki je obsedlo celotno dunajsko šolo.

Rešitev z granitnimi ploščami je estetsko in tehnično tako dognana, da poleg Wagnerjeve cerkve na Steinhofu ali dunajske Poštne hranilnice in Hoffmannove palače Stoclet predstavlja eno od dokončnih možnosti dunajske secesijske arhitekture. Povsem tehnični sistem pritrditve težkih plošč je vzorno rešen, hkrati pa gole površine granita odpirajo nadaljnje rešitve za doseg lepote neornamentirane površine, ki so jo odkrili funkcionalisti. O nekaterih detaljih, kot na primer o ograji za reklamne tabele, pa celo lahko trdimo, da so blizu »strojni ornamentiki« dvajsetega stoletja. Ob koncu dunajskega obdobja, ko je

Plečnikova arhitektura že stekla po ravni poti k najvišjemu cilju absolutne kvalitete, stoji dunajska železobetonska cerkev Sv. Duha. Če pustimo ob strani njeno revolucionarno novost pri prerodu nove liturgije, za kar je arhitekt dobil veliko spodbud pri bratu Andreju in v krogu prijateljev naročnika Zacherla, je treba omeniti vsaj uspešno in drzno oblikovanje novega gradiva, železobetona, ki ga pred tem še niso uporabljali nezastrtga v monumentalnem stavbarstvu.

V Pragi je Plečnik postal prvi arhitekt predsednika Masaryka. Obnova Hradčanov je na eni strani arhitekta silila k upoštevanju spomeniško-varstvenih načel, po drugi pa mu je omogočila, da je reševal naloge, kakršne mu je zavidal marsikak domači umetnik. Ne podrediti novega staremu, pač pa oblikovati novo tako, da živi polnokrvno ob starem in dviguje estetski potencial celote, se je glasil Plečnikov odgovor.

V rodni Ljubljani je pričel uresničevati sanje o slovenski prestolnici. Pogosto je nalez na nepremostljive ovire, a svojih zamisli ni nikoli opustil. Nove ideje so vedno znova nadomeščale stare; ko mu na primer ni bilo mogoče uresničiti zamisli o »slovenski Akropoli« na ljubljanskem Gradu, je zamisel nadaljeval s »katedralo naše svobode« pod Šišenskim hribom. Vrsta njegovih ljubljanskih del je dolga. Naj spomnim le na nekatera: cerkev sv. Frančiška v Šiški (1927), ureditev Kongresnega trga (1929), Tromostovje (1931), regulacija Ljubljane (1934), univerzitetna knjižnica (1939), Žale (1940), cerkev na Barju (1940), tržnice (1942), projekt ljudske skupščine (1947), ureditev Križank leta 1956 itd. Vsa ta dela so sad dolgotrajnega in napornega iskanja, v katerem se je s samodisciplino in z nenehnim študijem dvignil do monumentalnega izraza in širšega urbanističnega pogleda in s tem ustvaril podlago slovenski arhitekturni šoli.

Pisateljica Matilda Košutnikova - umrla

V petek, 28. januarja, t. l. je po kratki bolezni preminila v 73 letu starosti Matilda Košutnik, hčerka ljudskega pesnika in pevca Franca Ledra-Lesičjaka.

Rajna Košutnikova mati je bila žena lepega in močnega značaja. Bila je pobožna, globoko verna. Redno se je družila z Jezusom pri obhajilni mizi in pri Njem iskala tolažbe, od Njega stalno prejemale novih moči v svojem življenju, ki je bilo polno truda in trpljenja. Ni se izčrpala samo v skrbah za svoje, nenehno je snovala in delala za nas in posvetila vse svoje sposobnosti srca in uma notranji rasti našega slovenskega narodnega občestva. Podarila nam je kar lepo število iger, katere je zdramatizirala po romanih deloma skupno z Rajmond Greinerjem.

Naši podeželski odri so igrali z velikim uspehom zlasti »Vislavino odpoved«, »Črni križ pri Hrastovcu« ter »Roža sveta«. Tudi

njene izvirne igre kot n. pr. »Na betlehemskih poljanah« in »Pot sv. Miklavža« so naletele v javnosti na ugoden odmev in se spet in spet uprizarjajo.

Njenih prilagoditvenih pesmic za nove maše, razne jubileje in godove pa bi bilo verjetno kar za celo knjigo. Tudi celovski radio je v svojih slovenskih oddajah stalno prinašal dela rajne pisateljice.

Pokojo Matildo smo ob izredno lepi udeležbi faranov ter zlasti še izseljencev od blizu in daleč spremili v nedeljo, 30. januarja, k večnemu počitku na domače pokopališče. Od rajne so se pred hišo žalosti in na pokopališču poslovili z žalostinkami globaški cerkveni pevci ter moški zbor iz Štebna s poslovnimi govori, ob odprtem grobu pa domači g. župnik, v imenu izseljencev g. L. Kramer iz Škofič, v imenu globaškega prosvetnega društva ter Krščanske kulturne zveze pa njen predsednik g. Lovro Kaselj.

† Zdravku Novaku v spomin

Malokdo na Koroškem ga pozna. Pa za služi, da bi ga poznali. Vsaj po smrti se ga spomnimo in priznajmo njegovo kulturno delo, v katerem je vključena tudi Koroška.

28. novembra je umrl v Clevelandu v ZDA. Mesec pred smrtjo sem ga še obiskal na domu: od neozdravljive bolezni razjedeno, izsušeno telo, v katerem pa je bilo še polno idealizma, železne volje do dela in kristalno čist značaj. Vsako leto sva si za Božič pisala, vedno mi je še kaj vzpodbudnega pripisal, ob obisku pa sva oba vedela, da bo zadnji Božič že praznoval pri Bogu, kateremu je vse življenje zvesto služil.

Zdravko Novak je bil ljudski pisatelj. Že pred vojno, ko je bil občinski tajnik v D. M. v Polju pri Ljubljani, je dramatisiral Barclayeva povest »ROŽNI VENEC«, ki so ga igrali na mnogih odrih, tudi sam sem ga režiral v Trzinu. Še vedno žalujem, da ga ne morem pripraviti na Koroškem, ker je igralsko zelo zahtevna drama. Po vojni je sodeloval pri raznih slovenskih listih in revijah, kjerkoli je bilo treba, posebno pa v Ameriki. Napisal je preko 200 črtic, ocen in poročil.

Povsod je hotel vzbuditi ljubezen do slovenskega jezika in pokazati davno slovensko preteklost. Ta namen ima njegova dramatisacija: »USTOLIČENJE KARAN-TANSKEGA KNEZA« (bo na Koroškem

kdaaj uprizorjena?) in pa brošura »Ohranimo našo dediščino«. Za Mohorjevo družbo v Gorici je napisal dve povesti: »Pota božja« in »Utrinki«.

V Ameriki je dramatisiral Savinškovo povest »GRČE« tako posrečeno, jedrnat in dramsko napeto, da sem jo takoj zagrabil in jo je Farna mladina iz Vogrč z uspehom uprizorila in z njo gostovala v Zvabeku, Šmihelu, Globasnici, Št. Vidu in Št. Jakobu v Rožu. Uprizorila jo je tudi Farna mladina v Št. Janžu. Osebnost sem se mu zahvalil za to dramatisacijo.

Predsem pa je bila velika njegova ljubezen do slovenske knjige. Mislil, da je edini, ki je zbiral prav vso izvendomsko (to je izven Slovenije) torej tudi koroško literaturo. Na lastne stroške je nabavljaj in zbiral vse, kar je izšlo in to zapisoval. Vsako leto je objavil, kar je registriral, v »Zborniku Svobodne Slovenije«. Sam je imel tako najpopolnejšo in edinstveno knjižnico vseh slovenskih knjig izven matične dežele.

Ko sem ga obiskal, je že težko bolan prav urejeval knjižnico, sad 25-letnega požrtvovalnega dela, da jo zapusti »Slovenicumu« v Rimu, da bo ta slovenski zavod nadaljeval njegovo delo. Tudi v tem je velik: gledal je smrti v obraz, pa pogumno delal za ohranitev slovenske knjige!

Kar ponosno in navdušeno mi je pripo-

SLOVENC

doma in po svetu

„BARILOŠKI PEVČKI“ V BUENOS AIRESU

Pred tedni so priredili »Bariloški pevčki« v Buenos Airesu dva koncerta, pod vodstvom Lučke Kralj-Jermanove. Prvi koncert je bil v Metodišni cerkvi sredi mesta, znani kot eni izmed najbolj akustičnih tamkajšnjih dvoran; drugi, glavni pa je bil v slavnostni dvorani medicinske fakultete. Spored prvega koncerta je obsegal pesmi od našega Gallusa pa do Pergolesija, Mozarta in Schuberta, medtem ko so na drugem koncertu peli skladbe od XVI. stoletja do danes: umetnih in narodnih, tako južnoameriških kot evropskih (slovenskih in španskih).

vedoval, kako je rešil slovensko božjo službo v fari Marije Vnebovzete v Clevelandu. Ko so uvajali domači jezik v liturgiji, niso imeli še slovenskega besedila in začeli bi z angleščino. V zadnjem hipu je on prevedel tekste, jih razmnožil, poiskal bralce in v nedeljo so nastopili dobro pripravljene, prvič v slovenščini. Še mnogo nedelj je tako pripravljaj, dokler niso prejeli tiskane besedila iz Slovenije. Ni mu pa bilo le za zunanje krščanstvo, bil je zgledno veren in najgloblje prepričanja.

V cerkvi Marije Vnebovzete, kjer se je redno srečaval s Kristusom in kjer je predvsem po njegovi zaslugi prihajala božja beseda do src slovenskih vernikov, so ob pogrebu maševali zanj dr. Pavel Krajnik, indijski misijonar Jože Cukale in Franc Gaber. Njegovo truplo so nosili zastopniki raznih slovenskih organizacij, med njimi tudi pisatelj Karl Mauser. Naj se mu vsaj s temi skromnimi besedami zahvalim za doživetje osebnega srečanja in za vse njegovo kulturno delo in predvsem za ljubezen do slovenskega jezika in knjige!

„Roža sveta“ Št. Jakobu v Rožu

Zadnjo januarsko nedeljo, 30. jan., je priredilo prosvetno društvo »Rož« na odru farnega doma igro »Roža sveta«, ki sta jo dramatisirala Globašana ga. Košutnikova in R. Greiner. Vsebinska je vzeta iz časa križarskih vojn v 12. stoletju, v osrčju dogajanja je junaška Rozamunda, hči angleškega viteza Darsija in turške princese Zobeide. Sultan Saladin, njen stric, jo da nasilno odpeljati iz Anglije in jo obda s sijajem libanonske princeske. Rozamunda pa ostane zvesta svojemu zaročencu angleškemu plemiču Wulfu. Po njem oteta se skriva v Jeruzalem, odkoder jo razjarjeni sultan terja od po njegovih četah obleganih Jeruzalemčanov nazaj. Roža sveta in Wulf se vrne v Jeruzalem, sultanov šotor, tvegajoč s tem svoje življenje. Na Rožino prošnjo pa sultan prizanesa mestu in dovoli mlademu paru krščansko poroko.

Dvorana je bila polna in po posameznih dejanjih občinstvo ni štedilo s priznanjem. Romantični kostumi in prav okusno kulise so posrečeni nastop igralcev še ojačili. Sicer pa so Turki pri šentjakobčanih še izza »Miklove Zale« na dobrem glasu. Predsednik društva Mihej Amruš, ki je igro režiral in hkrati podajal sultana Saladina, sme biti dvakratnega lepega uspeha še posebno vesel. Poleg njega zaslužita veliko pohvalo Roža sveta Janežičeve Milice in vitez Darsi Ludovika Serajnika, katerih jasna izgovorjava in dostojna kretnja sta odlični. A tudi ves ostali igralski zbor (Angleža Wulf in Godvin, poturčena Lozel in Nikolaj, sužnja Masuda in turški vojaki s Hasanom na čelu) se je dobro učlenil v celoto igre.

Še nekaj kritike: Saladina bi morda hoteli imeti nekoliko starejšega in umirjenejšega, Rozamundo v Turčiji bi radi videli v kostumih plemenitih Turkinj, odposlanstvo Jeruzalemčanov so ugledni krščanski meščani, Rožin zaročenec Wulf je postaven vitez-junak... Dejstvo pa je, da je polovica igralcev stala prvič na odru in zato gre mlademu šentjakobskemu igralskemu »ansamblu« z Mihejem na čelu naše toplo priznanje.

Pa še to: Na pustno nedeljo priredi »Rož« v farni dvorani ob 19.30 veselo zabavo s šaloigrami, godbo in petjem in vabi nanjo vse mlade in stare družine.

Darujte za tiskovni sklad!

Ob robu povedano

IMAMO GA!

On je po lastni izjavi najboljši smučar vseh časov. Postal je žrtev samovolje starca, ki se je docela odtujil sedanjosti, ki zagovarja docela zastarela načela o odnosu do športa. Revez je. Mesečno zasluži samo 5000.— (pettisoč) šilingov. In kljub temu samo tako malo, čeprav mora v nadvse napornem delu preskušati izdelke firme, pri kateri je nastavljen. Pa za tako malo denarja! To je docela asocialno. Vrh tega mora doma še skrbeti, da gre v redu njegov penzion, ki premore vsega 35 postelj. Težavno mora biti za njega, da izravna bilanco, saj je stala stavba nekaj milijonov.

Jasno, da mora revež še iskati stranskega zaslužka. No, pa si da plačati da sploh obuje smučarske čevlje kake firme. Leta 1956, potem ko je začel, tako bolj, se mu je godilo kar dobro. Treba mu je bilo kupiti samo dva para smuč. Zdaj pa jih potrebuje čez zimo kar 30. In če pomislimo, da stane en par — poseben izdelek — kar 7000.— šilingov, lahko izračunamo, koliko ga to stane. Če gre na start, se mu godi kot kake-mu vesoljskemu pilotu. Treba je seveda, da zmaguje. Mora zmagovati. Drugo mesto je že poraz.

Pa ti ga izključi zastarel stari. Brez vzrokov. (Tako zatrjujejo.) Pa ne samo to. Brez coca-cole človek še živi. Pa kaj bo zdaj. Po najnovejšem Avstrijci ne smejo kupovati gorčice, kisa, ruma, piva, pa ne vem, kaj še izdeluje tisti stari industrijalec na Dunaju. Tako je ugleden, da ima kar dvoje imen. Avstrijecem se bližajo hudi časi. Kaj bodo pili, s čim bodo začinili svoja jedila.

Bridko je, če človek dirkaš po mednarodnih smučiščih od leta 1954 naprej, pa do danes še nimaš nobene olimpijske zlate. Že v Grenoblu so ga okradli ti frdamani Francozi. Zdaj pa se je pokazalo, da je francosko-ameriški spor samo navidezen. Tokrat ga je okradel Amerikanec.

Pa mu niso znali pomagati funkcionarji. Baje so ga ob pomoči drugih tekmovalcev obdelovali tako dolgo, da se je kar spontano odločil za izjavo, naj za božjo voljo ostanejo in si pridobijo čim več zlatih.

Sam si je zlato že priboril. Pravijo, da se je ljudska jeza razkuhala skoraj tako močno, da je že pretila nevarnost vojne napovedi proti Združenim državam Amerike. Nevtralna Avstrija je skoraj preskočila zapovedi državne pogodbe.

Pa se je mož vsedel v letalo in kar prišel — brez zlate olimpijske — na Dunaj, z namenom, da bi ga tam sprejelo najvišje vodstvo. Ljudstvo je ob njegovem prihodu svečano obljubilo, da za vse večne čase ne bo pilo ne coca-cola ne izdelkov tistega avstrijskega industrijalca, ki je izdal menda domovino. Saj je preveč grozno, če ne pozna domovinske zvestobe.

Glavno, našli smo sovražnika!

Brun d' Age

ŠT. LIPŠ PRI ŽENSKU

Dne 15. januarja smo spremili na šentlpiško pokopališče Angelo Sager, pd. Kobnikovo Angelco, tako smo jo imenovali. Dosegla je visoko starost 88 let. Vsa ta leta je preživela v visokih Rutah na eni izmed najbolj oddaljenih kmetij od farne cerkve. To je ni nič oviralo. Ona je bila zkozi vsa dolga leta vsako nedeljo pri sveti maši; kôlikor so ji to dopuščale telesne moči. Bila je zmeraj vesela. Gređoč v cerkev, eno uro hoda, je pela Marijino pesem ali molila rožni venec. Rajna Angela je bila kot skrita vrtnica, ki cveti v bodečem grmu, a njeni vonj sega daleč naokoli. Njena pridnost in lepo življenje sta bila znana daleč naokoli. V njenih mladih letih so se pri njej oglašali snubci, ki pa je vsakega z lepim, nasmejanim obrazom odklonila. Že v nežni mladosti si je izbrala ženina, na katerega je čakala kot čista Marijina cvetka. Dolgo ga ni bilo, a prišel je vendar. Dan pred smrtjo ga je objela in sprejela v svoje srce. On pa jo je hitro odpeljal brez vseh telesnih bolečin na nebeško ženitnino, da se bo z njim veselila in mu prepevala celo večnost.

Za tiskovni sklad so darovali:

Ga. Tilka Hutter, Globasnica 100.— šil.; Feliks Zadravec, Avstralija 95.— šil.; ga. Kati Wolte, Celovce 20.— šil.; Franc Zabavnik, Brdo 20.— šil.; Terezija Oseli, Kanada 2, —dolarja.

VSEM, KI SO DAROVALI, ISKRENA HVALA!

95. rojstni dan Matejevega očeta

Dne 11. februarja praznuje starosta koroških slovenskih izseljencev svoj lep jubilej

Zelo redko najdemo očaka v tej visoki starosti, da bi z njim še lahko kramljali o starih časih. Tedaj, ko so šele gradili železnico v Trbiž in so romarske procesije, ki so romale na Svete Višarje, zadnjič prenočevale pri podružnici Naše Gospe pri Semdih studencih. O slavnem krstnem slavju avstro-ogrske bojne ladje „Viribus unitis“, ko je bil na okrevanju v Trstu. Prav tako tudi o današnjih dogodkih. Seveda pa se vsak raje spominja mladih let in let dela in ustvarjanja. Tako tudi Matejev oče, g. Gašper Truppe iz Ločila v šentlenarški fari. 95 let je dolga doba, tako nakažemo lahko samo nekaj bolj važnih dogodkov.

Kot prvorojenec od šestih otrok, se je rodil na Matejevi kmetiji, na kateri so gospodarili njegovi očetje že nad 300 let. In v cerkvi in v šoli v Št. Lenartu je dobil osnovo za vse dolgo in težko življenje.

S 24 leti je že prevzel v oskrbo Golobovo hišo v Mariji na Zilji in 2 leti nato se je poročil z Alojzijo Tarman, ki mu je rodila 5 hčera in sina. V Mariji na Zilji pa se je spoznal tudi s tedanjim župnikom Meškom, ki se ga še vedno rad spominja kot duhovnika in tudi kot pisatelja.

Takoj ob začetku prve svetovne vojne je bil vpoklican k vojakom in služil na italijanski fronti pbd tedanjim polkovnikom Th. Körnerjem, poznejšim avstrijskim državnim predsednikom, ki ga je tudi na svojem volivnem potovanju sprejel v avdienco. Pred

Doberdobom pa je nevarno zbolel in se tako še pred koncem vojne vrnil domov.

V času plebiscita se je moral kot zavezen Slovenec najprej umakniti v Kranjsko goro, pozneje pa je bil z drugimi vred interniran na Litzlhofo. V naslednjih letih je bil poleg razumnega kmetovalca in naprednega sadjarja tudi dolgoletni načelnik domače hranilnice, prav tako pa tudi pobudnik in načelnik pri gradnji vaškega vodovoda.

Doba nacizma mu je naložila težki križ izseljenstva. Možato in pogumno je zaklical še iz odhajajočega avtomobila: „Trdni ostani. Spet se vrnemo...“ Prva postaja je bilo taborišče Hagenbüchach. Tu je kmalu prevzel posel hišnika in pomagal rojakom nositi težko breme pregnanstva. V taborišču v Eichstättu je težko zbolel in moral v bolnico. Ker so ga spoznali za neozdravljivega, so mu po ponovnih prošnjah nacistične oblasti le dovolile, da se je vrnil domov in po več operacijah v beljaški bolnici spet okrevail.

Z veseljem se je lahko vrnil na ljubljeno domačijo, in spet pomagal sinu Francu pri vsem težavnem delu ter doživel še marsikateri vesel dogodek. Videl je, kako rastejo iz malih vnukov krepki fantje in dekleta. Zdaj pa pride k njemu na obisk tudi že cela vrsta pravnukov. Pred leti je slavil zlato poroko s svojo ženo še z vsemi brati in sestro. Ko se je moral ločiti od žene, pozneje od bratov in tudi od svojih hčera, se je poslovil od njih v trdni veri, da gređo le pred njim v še lepšo domovino.

Zvestemu bravcu Mohorjevih knjig in naših slovenskih časopisov želimo še dolgo tako trdnega zdravja in še mnogo tihega veselja.

Iz kulturnega življenja v Globasnici

Ob lepi udeležbi, posebno še s strani mladine, je imelo domače izobraževalno društvo 9. 1. 1972 svoj občni zbor. Društveni predsednik Fric Hrast ml. je pozdravil navzoče, posebno še predsednika in tajnika Krščanske kulturne zveze v Celovcu, ter pozval društvenike, da bi še bolj kot doslej posvetili v bodoče svoje moči in sposobnosti razcvetu društva, ki bo prihodnje leto obhajalo že 70-letnico svojega obstoja.

Nato je poročala tajnikova namestnica ga. Hema Hudl (tajnik Slavko Smrečnik je bil službeno zadržan in je svojo odsotnost v lepem, vzpodbujajočem pismu opravičil) med drugim, da smo imeli po zadnjem občnem zboru na našem odru 47 prireditve, med temi 21 gostovanj. Med zadnjimi naj omenimo le obisk skupine mladih slovenskih pevk in pevcev ter plesalcev iz Toronta v Kanadi, katero je spremljal in vodil gospod Ciril Šešark. S svojim izvrstnim sporedom in dovršenim nastopom so nam podarili nekaj nepozabnih uric izrednega užitka in razvedrila.

Med domačimi prireditvami sta posebno dobro uspeli miklavževanje in božičnica. Pri, v besedi in kretnji, lepo podani igri Matilde Košutnikove „Pot sv. Miklavža“, kateri je prisostvovala tudi medtem že rajna Matilda, nas je očaral zlasti simpatični pojav sv. Miklavža. Gospodu učitelju Lorencu Krautu in vsem njegovim sodelavcem za res lepi večer, prisrčna hvala. Na praznik sv. Treh kraljev, pa nas je presenetil korajžen nastop naših najmlajših dijakov Slovenske gimnazije, ki so uprizorili pod vodstvom maturanta Štefaja, s sodelovanjem pevovodje Franca Petjaka, božično igro s petjem. Veliko smeha in veselega razpoloženja so po-

vzročili tudi njihovi humorja polni prizori po igri. Imelda, Marica, Pepej, Krista, Štefka, Albej in kakorkoli že vam je ime, najlepša hvala za vašo iniciativo, in le tako korajžno naprej!

Po poročilih ostalih odbornikov je bila staremu odboru na predlog Lojza Gregoriča, izrečena soglasno razrešnica s pohvalo. Nato je spregovoril predsednik Krščanske kulturne zveze g. Lovro Kaselj, o pomenu in važnosti prosvetnega dela med nami in v našem času.

Sledile so volitve novega odbora, v katerega so bili po večini izvoljeni mladi društveniki, in sicer: predsednik Luka Hudl, Albert Smrečnik in Janez Bric ml. kot namestnika; tajnik Blaž Kordež ml. in Tilka Kordež kot namestnica. Blagajnik Štefan Kordež ml. in Janez Smrečnik kot namestnik; knjižničarja Fric Hudl in Janez Havel. V širši odbor so bili izvoljeni še: za pevski odsek Janez Petjak in Lojze Gregorič; za gledališki odsek Janez Hudl in njegova žena Ema, Pepca Jenšac in Rozika Smrečnik; za mladinski odsek Magda Bric, Štefka Pečnik, Franc Zankl ml. ter Florijan Kordež. Za športni odsek pa Janez Čokl in Štefan Hudl.

Po živahni debati, posvečeni bodočemu prosvetnemu delu, smo se razšli šele v pozni nočni uri.

V Globasnici so umrli:

Letos sta se preselila v večno domovino še 90-letni Janez Hafner, pd. Urh in najstarejši mož v občini ter težki invalid Alojz Sirnik, po prvi svetovni vojni eden najbolj vnetih prosvetarjev in razboritih narodnjakov v globaški občini. Naj sveti našim rajnim večna luč in blag jim spomin!

Delo farne mladine v Pliberku

Moramo vsaj površno poročati o delu naše farne mladine za preteklo leto.

Kot najbolj aktualno moramo beležiti, da so se dekleta skozi vse leto pridno zbirale v krščansko-kulturnem krožku. Na teh sestankih se nam širi kulturno obzorje, odnosi krščanske mladine do sočloveka, sploh majhen doprinos za izboljšanje in sožitje moderne človeške družbe. Ti večeri so vredni žrtve, ki jih moramo doprinesiti, če hočemo duhovno napredovati.

V pustu sicer nismo nič priredili, pač pa smo malo pozneje igrali Finžgarjevo „Verigo“. Materam pa smo poklonili za njihov dan „Triglasko rožo“. Zelo smo bili srečni, ko smo videli, da so bile naše ma-

mice tega kulturnega daru zelo vesele. Precej truda nas je stal Mladinski dan. Nastopili smo z mladinskim zborom pod vodstvom učiteljice gdč. Weiss.

Da vsaj malo spoznamo našo domovino, smo jo mahnili na izlet in sicer v Möllsko dolino. Ker smo prinesli vsak obilo dobre volje s seboj, je bil tudi ta dan lepo doživetje za nas vse.

Kot vsako leto, smo tudi lansko leto miklavževali. To staro navado je prevzela Farne mladina zato, da poda otrokom, kot tudi odraslim res lep in plemenit užitek tega večera. Bil je tudi za nas lep dogodek. Kdo se ne razveseli ob vedrih otroških očeh. Nedeljo po miklavževanju pa je bila še v

Naše prireditve

Slovensko katoliško društvo „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu priredi na pustno nedeljo, 13. februarja, ob 19.30, v farni dvorani

PUSTNO ZABAVO
s petjem, godbo in šaljivimi prizori.

Vabi odbor

VABILO

Vsi, ki ljubite veselo zabavo, pridite na pustno nedeljo, dne 13. II., ob dveh popoldne na

PUSTNO PRIREDITEV

ki so jo pripravile gojenke obeh gospodinj-skih šol šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu. Vašega obiska se vesele

gojenke.

ODPOVEDANA PRIREDITEV

Krščanska kulturna zveza v Celovcu in Slovensko kulturno društvo, prav tako v Celovcu sporočata, da je bila kulturna prireditve ob priliki slovenskega kulturnega praznika, na dan smrti pesnika dr. Franceta Prešerna, preložena na poznejši čas, zaradi tifusa. Novi datum prireditve bomo objavili v našem listu.

PUSTNI VEČER — ODPOVEDAN

Slovenski skavti sporočajo, da „Pustnega večera“, ki bi moral biti dne 14. februarja, ne bo, zaradi tifusa.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU

Gojenke gosp. šole iz Št. Ruperta sporočajo, da pustne prireditve, 13. februarja, ne bo, ker se je „Repatica“ zakasnila. Verjetno zaradi strahu pred tifusom. Ko se približa, bomo sporočile. Do tedaj pa vsem, ki ste nas ta dan nameravali obiskati, prav lep in vesel pozdrav.

Gojenke

farni dvorani opereta „Miklavž prihaja“ pod vodstvom učitelja Jožeta Hudla.

Čeprav so vse prireditve še kar dobro uspele in bile dobro obiskane, moramo beležiti to leto vendar težko izgubo. V šilingih sicer ne, pač pa se je naše članstvo močno zredčilo. V sladki zakonski jarem so se vpregli kar eden za drugim. Najprej se je poročila Rihtarjeva Marija iz Zgornjih Libuč. Ker ji nobena vloga v igrah ni bila pretežka, zato vemo, da bo tudi težave zakona dobro obvladala.

Dorica Buchwald in Poldej Kramer, oba člana farne mladine, sta se tudi naveličala biti samska. Večkrat smo ju videli na deskah farnega odra. Naš gospod župnik, njun stric, so ju zvezali v nerazdružljivo vez sv. zakona.

Neposredno za njima, pa tudi smuk v pristan sv. zakona: Janez Buchwald, pd. Pukov Anzej in Rešetarjeva Sabina. Tudi ta dva sta se nam večkrat pokazala na odru. Anzej pa je povrh še kot praktičen mizar marsikaj napravil, da so bile scene bolj duhovite.

Pa še ena izguba: Eden mladih vojakov, ki so službovali v Pliberku, je „prevzel“ srce Zadjakove Tilke v Dobu. Posledica: tudi poroka, tam nekje v Salzburgu.

Z vsemi temi našimi prijatelji in prijateljicami se njihove sreče tudi mi prav iz srca veselimo in jim želimo v zakonskem življenju obilo zdravja in božjega blagoslova.

SPREMENBE NA DUNAJSKEM POMLADNEM SEJMU

Spomladanski mednarodni dunajski sejem, že 25., bo od 15. do 19. marca. Z večino podjetij, ki se redno udeležujejo sejma, je bil čas njegovega trajanja skrčen na 5 dni. Dva („poslovna“) dneva bosta posvečena trgovcem in poslovnim ljudem sploh, medtem ko bodo drugi dnevi namenjeni porabnikom. Tudi letos bo velika razstava pohištva, in sicer na površini 25.000 kv. m. Poleg nje bo v preurejenih prostorih tudi strokovna razstava gradbenih strojev.

Od 3. do 13. februarja:

Mnogo aplavza za „Nepozabne melodije“

Solisti in balet Dunajske drsalne revije presenečajo s sijajnim drsanjem

Dunajska drsalna revija je zopet tu. K nam prihaja ta slavni ansambel že trinajstič zapovrstjo. Da je prišla v ameriške roke, je neopazno: ostala je dunajska po svoji muzikalnosti, plesni graciji in šarmu, ki ga izžareva.

„Nepozabne melodije“ se imenuje nova produkcija, ki je imela uspelo premiero v četrtek, 3. februarja, v celovski Mestni hali. Brez pretiravanja lahko trdim, da je nova prireditev dunajskega drsalnega ansambla zasenčila vse dosedanje, kar jih je bilo ustvarjenih v 34-letni tradiciji njegovega obstoja.

Slavnostno razpoloženje temu večeru so dale še vidne osebnosti s Koroškega, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

Katera drsalna revija na svetu se še lahko ponaša s takimi odličnimi solistkami in solisti? Tu je treba na prvem mestu omeniti slovito evropsko in svetovno profesionalno prvakinja Hano Maškovo, glavno divo na tej predstavi, ki stopi že takoj na začetku kot Diamant na drsalni oder v sliki „Ledeni kristali“. V tem prizoru nastopajo, poleg baleta (raznovrstni ledeni

Oba morata z evnuhom vred umreti strašne smrti.

Zunanja slika „Orientalske noči“ je izredno lepo ustvarjena po zamislih scenografa F. Windbergerja (odgovoren za celotno sceno nasploh), bogastvo kostumov pa je bilo v večjih rokah ge. Gerdago.

Fantastična je Milena v svoji prvi seksni sceni na Dunajski drsalni reviji. In potem Ronnie Mc Kenzie: oba pristna odrska umetnika, pri katerih se pozna spretno vodstvo koreografa Václava Orlikovskega in pa filmskega inscenatorja F. Antla: posrečena združitev opernega baleta in seksnega filma.

„Pozdrav z Dunaja“

Drugi del večera je bil posvečen izključno večno lepi dunajski opereti. Po motivih iz treh klasičnih del najbogatejših melodij (Ptičar, Netopir in Čardaška kneginja) je nastal „Pozdrav z Dunaja“, v glasbeno plesno in kostumsko medseboj lepo povezano celoto. (Vobče je bil za glasbo odgovoren R. Opratko, ki je svojo lastno

najlepšega razcveta dunajske operete.

V tem delu programa smo ponovno lahko občudovali zvezdnico Hano Maškovo, ki je s svojo zunanjo lepoto in dovršenostjo drsalne umetnosti v Ptičarju (kneginja Marija) in v Čardaški kneginji (Silvija Varescu) očarala gledalce, ki so njej, kakor drugim solistom ter baletu, zlasti ob sklepnem nastopu v „Valčkovem finalu“ krepko aplavdirali.

Zabava, smeh in akrobatika

Na tej predstavi je bilo poskrbljeno tudi za smeh in akrobatiko. Marjan Filc je posebljena drsalna revija, fantastični drsalec v prekrasnih scenah v Ledenih kristalih (kot Ametist) in v „Netopirju“ (princ Orlovski) in Snežinkah.

Dih ti zastaja pri paru Margaret Godfrey in Alain Herminjard v prizoru „Romanci“, ko Alain vrti deklico le nekaj centimetrov z glavo nad ledeno ploskvijo.

Duncan Whaley kot postopač in Hami Brown kot pijani policaj v „Sleparski komediji“ spravljata občinstvo v dobro voljo.

Potem so tu kolosalni akrobati „Zelenkove skupine“, ki z in brez drsalk (na trampolinu in bradlji) izvajajo v avditoriju viharje smeha. To je pravo cirkuško ozračje.

„Nepozabne melodije“ je neverjetni blišč različnih barv, in revija akrobatike na ledu. To kar nam prinaša letos Dunajska drsalna

gerjem, ki daje nasvete in posreduje načrte za kmečke gradnje.

Kmetijski zakoni so bili ob koncu leta podaljšani, kar nam je odvzelo mnogo skrbi. Želeli bi si trajnejše podaljšanje kot samo za eno leto. Bojimo se podražitve, če bi bila višja kot 5 odstotkov. Bojimo se tudi, da bo novi davek na prekomerne vrednosti (Mehrwertsteuer) za kmete neugoden. Predvidevajo osnovni davek pri proizvajalcu kmetu z 9 odstotkov in potem še enkrat 6 odst. Mi pa smo za dvakrat enako po 8 odst.

Prodaja mleka se je lani dvignila za 3 odstotke. Vendar nimamo mlečnih proizvodov na zalogi in bi bilo potrebno in mogoče, da bi ceno pri proizvajalcu dvignili za 28 grošev pri litru. Največ krav so opustili zadnji čas, zlasti mali kmetje, ki še druge zaslužijo in se nočejo ukvarjati več z živino. Dočim so nekateri večji obrati zelo povečali mlečnost krav.

Cene surovemu maslu so se dvignile in gre poraba rahlo nazaj. Klavna živina se dobro prodaja, vendar so zahteve po kvaliteti močno narastle in ne dobimo najvišjih cen. Izvoz v Italijo še kar gre, želimo, da bi nam dala država več izvoznega prispevka in povišala izvozni kontingent. Iz Koroške smo lani izvozili 12.000 govedi, na drugi strani pa uvažamo meso za predelavo. Kmetijsko zastopstvo je na to pristalo le, če se bo izvoz pitovne živine povišal.

Pšenice smo lani malo pridelali. Rži pa je bilo več, tako da je preostaja. Oves ugodno uvažamo.

Gnojila so postala za 8 odst. dražja, tudi traktorji so se za 7—9 odst. podražili. Govorijo, da so boljše tehnično opremljeni in več vredni.

Lesne cene so nekaj nazadovale in kmetje letos manj sekajo kot lani. Saj papirnice trenutno slabo plačujejo.

Po predsednikovem poročilu je pozdravil občni zbor deželni agrarni referent, deželni svetnik Bacher. Sporočil je, da je dala dežela sušnim krajem 400.000 šil. pomoči. Za to vsoto bodo pocenili posušene rezance od sladkorne pese. Razdeljevali jih bodo krajevni kmečki odbori. Opozoril je na katastrofalno razmnožitev gosenic borove osice v gozdovih Dobrove v Podjuni. Deželna gozdna oblast se je odločila za kemično uničevanje škodljivca s pomočjo letal. To bo stalo 1,2 do 1,5 milijona šilingov.

Nato se je začela razprava, ki je bila nekaj časa stvarna, potem pa je prešla zopet na staro strankarsko prekljanje. Eni so sedanje vlado hvalili, drugi grajali in je zbornica postala podobna dunajskemu parlamentu. Sodelovalo je 15 zbor. svetnikov.

Zastopnik južnokoroških kmetov M. Kumer je v razpravi dejal, da je nujno, da javna roka stori vse mogoče, da se reši Dobrova uničenja. Sušni kraji naj bi dobili več pomoči kot 5 kg rezancev na glavo govedi. Kmečka bolniška blagajna naj vendar enkrat že napravi pogodbo o zdravljenju z zdravniki, ne pa jim povišuje pristojbine. Kmetje si želijo, da bi mogli enako, kot ostali stanovi z bolniškim listom iti k zdravniku. Nočejo jim najprej plačati visoke honorarje in potem dobiti le malo od blagajne nazaj. Dodatni rentniki naj se čimprej prevedejo v kmečko pokojnino. Krivično je, da se s tem odlaša z namenom, da bo vsako leto manj teh rentnikov in se bo problem s smrtjo poslednjega sam rešil.

Razprava je trajala tri ure. Zato je bil letni proračun nato mnogo hitreje soglasno sprejet.

Proračunski osnutek je obsegal dva dela. Prvi del je obsegal stanovsko zastopstvo in predvideval 12,837.600 šilingov dohodkov in ravno toliko izdatkov. Drugi del obsegal splošno pospeševanje kmetijstva in gozdarstva in predvideva 103,057.600 šil. dohodkov, ki jih dasta deloma dežela, deloma zvezna vlada in ravno toliko izdatkov za različno pospeševanje v kmetijstvu in gozdarstvu Koroške.

NAJNOVEJŠE VESTI IZ SAPPORA:

V veleslalomu Švica

Četrtega dne olimpijskih iger so bile spet uspešne Švicarke. Zlato kolajno je osvojila (in s tem že drugo) odlična Marie-Therese Nadig in tako izrinila na drugo mesto domišljavo Annemarie Pröll, 3. je bila Wiltrud Drexel. Tudi v tej disciplini so ostali Francozi brez vsake medalje.

V drsalnih parih sta prejela zlato medaljo Irina Rodnina in Aleksej Ulanov (Sovjetska zveza), srebrno prav tako Rusa, Ludmila Smirnova in Andrej Surajkin, 3. Manuela Groß in Uwe Kogelmann (Vzhodna Nemčija).

Milena kot princesa in suženj Joel Parks v prizoru »Orientalske noči«

kristali), še solisti Manja Boumans kot „Smaragd“, Marjan Filc v vlogi „Ametista“ in odlični adagio par Margaret Godfrey in Alain Herminjard.

V ruski pravljici „Snežinka“ pokrije starac Zima (Stan Slezak) jelkin gozd s snežinkami. Le-te morajo biti poslušne njegovim poveljem, razen ene, njemu najljubše snežinke, po imenu Sneguročka (srčkana vila) — Elain Tia. Sneguročka sreča v gozdu zaljubljenca — mladi bojar Migir (Miloš Man) in njegova nevesta Kupova (Slavka Gajdoš). Vila, ki je medtem s svojo lepoto očarala Migirja, prevzame Kupovi ženina.

Ko se umika zima bližajoči se pomladi, se začne sneg taliti. Ker je Sneguročka tudi snežinka, je le-ta zmerom manjša in tanjša, končno ugasne njeno življenje, na tistem mestu pa ostane le kučma, katero ji je podaril Migir v znak ljubezni.

Najlepši del večera pa je bila brez dvoma scena „Orientalske noči“, v kateri sta briljirala Ronnie Mc Kenzie kot kralj Šahrirar in nenadkriljiva zvezdnica na ledu Milena, v vlogi princese, njegove najljubše žene Cobeide.

Kratka vsebina zgodbe je tale: Princesa Cobeide vara svojega moža, kralja Šahrirarja v njegovi odsotnosti — le-ta se nahaja v vojni — s sužnjem (Joel Parks), ki ji ga je vtihotapil evnuh v harem. V domovino vrnivši ju kralj zasači pri sladkem življenju. Za Cobeido in njenega ljubimca ni rešitve.

muziko spretno povezal v šopek z melodijami: Čajkovskega, Rimski-Korsakova, Kačaturijana, Zellerja, Kalmana in J. Strauša.)

Dunajska drsalna revija s tem nima namena ustvariti opereto na ledu, temveč želi občinstvu posredovati le žive vtise iz dobe

revija z novo produkcijo, je enkratno doživetje gibanja in barv, zagona in ritma. Seksa je toliko, kot še nikoli poprej pri tem ansamblu. Girli revije nimajo le vabljivih nog, temveč tudi — in še kako — lepo oblikovane postave.

B. L.

Iz Kmetijske zbornice

25. januarja je bil v Celovcu sklican 2. občni zbor Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo v Museumgasse, št. 5. Na sporedu so bile tri točke, in sicer poročilo predsednika, proračun za 1972 in slučajnosti.

Predsednik Sodati je podal poročilo o delovanju posameznih oddelkov zbornice in nato orisal še trenutni gospodarski položaj v deželi in državi. Dejal je, da je Koroška kmetijska zbornica najcenejša v celi Avstriji. V nobeni zvezni deželi ne pobirajo več le 250 odstotka davčnega merila kot na Koroškem. Samo v Celovcu izhajamo še s tem zneskom, čeravno imamo 250 namoščencev in nastavljenecv.

Zelo dobro dela pravni oddelek z dr. Filipovskym na čelu. Tudi dr. Kurt Erker se mnogo trudi pri radiu in z listom „Der Kärntner Bauer“. Žal je ORF letos nekaj kmetijskih oddaj ukinil. Šolski oddelek se zelo trudi za kmete v zastopstvu pri javnih šolah. Tudi v Hrastovici so veliko storili za vzgojo odraslih.

Oddelek za statistiko pomaga z davčnimi nasveti in pomaga kmete preusmerjati v druge poklice, če je doma premalo zaslužka. Tudi referat za gospodinjstvo se stalno trudi za blaginjo zlasti kmečke žene.

Koroški kmetje so se močno preusmerili na pridelovanje koruze. Zgrajeno je bilo dovolj sušilnic in tudi skladišče za ta važni pridelek.

Uničevanje škodljivcev vodi sedaj sadjarski oddelek in smo z njim kar zadovoljni.

Živinoreja se ugodno razvija, pitovna živina napreduje, število krav pa je nazadovalo za 19.000, vendar je bilo zadnji mesec za 8,2 odstotka več mleka prodanega kot lani. Manjka pa živali za dopitanje in smo je morali uvoziti lani iz Gornje Avstrije in drugod 4000 repov. Nekateri rejci hočejo opustiti pincgavce in jih križajo z rdečelisastim govedom.

Pri svinjah je položaj ugoden in se dobro prodajajo. Sedaj delajo, da bi redili le od najboljših zdravih in rodovitnih svinj, katerih zarod je bil potrjen v poskusnem pitlišču zbornice na Perkohofu v Celovcu. Krožki za vzrejo in pitanje svinj dobro delujejo. Letos bo treba uvoziti v Avstrijo predvidoma 100.000 svinj.

Strojna postaja gozdnega oddelka je zgradila 550 km gozdnih potov. Koroška prednjači na tem področju in Avstriji.

Kmetijsko tehnični oddelek deluje dobro, ravno tako stavbni oddelek z inž. Spielber-

Ponudbe pošljite na:

Kristijan BREZNIK

Veletrgovina z vinom in mineralno vodo

9010 Celovec-Klagenfurt,

Völkermarkter Strasse 99

Tel. 04222-31670

ISČEMO POŠTENEGA USLUŽBENCA
S ŠOFERSKIM IZPITOM (A, B, C)

(v starosti do 35 let)

PLAČA ZELO DOBRA!

XI. zimske olimpijske igre v Sapporu

Poročali smo že, da so bile 3. februarja odprte XI. zimske olimpijske igre, katere je otvoril japonski cesar Hirohito z besedami: „Otvorjam XI. zimske olimpijske igre Sapporo 1972.“

Drugi dan iger brez presenečenja

Prvi dan tekmovanja so bila podeljena olimpijska odličja v hitrostnem drsanju in v teku na 30 kilometrov. V hitrostnem drsanju je prejel prvo zlato medaljo eden izmed najboljših hitrostnih drsalcev vseh časov Nizozemec Ard Schenk. Na 5000 m je sicer za 11 sekund zgrešil svoj svetovni rekord, vendar je bilo tudi to ob močnem sneženju dovolj, da je prehitel drugouvrščeneega Norvežana Grönvolda (srebrna); tudi bronasto je dobil Norvežan Stensen.

Prvo zlato medaljo je v teku na 30 km osvojil sovjetski svetovni prvak v tej disciplini Vjaceslav Vedenin, srebrno in bronasto sta osvojila Norvežana: Tyldum in Harwiki.

Tretji dan iger — velika senzacija

V prvi alpski disciplini olimpijskih iger v Sapporu, smuku za ženske, je prišlo do prave senzacije. Glavno favoritinjo Annemarie Pröllovo, ki vodi v svetovnem pokalu in je letos zmagala že v štirih smukih, je premagala mlada Švicarka Marie Therese Nadig, ki se je šele letos prebila v vrh svetovne elite. **Lestvica:** 1. Nadig (zlata), 2. Pröll (srebrna), 3. Corrock (ZDA — bronasta).

Tretji dan tekmovanja v Sapporu so podelili medalje tudi v nordijski kombinaciji, ki se je zaključila s tekom na 15 km. Po presenetljivem vodstvu Japoncev po prvem dnevu — skokih, so zaostali in prepustili Evropejcem vse medalje. **Lestvica:** 1. Welling (Vzhodna Nemčija — zlata), 2. Mietinen (Finska — srebrna), 3. Luck (Vzhodna Nemčija — bronasta).

Po dvodnevni vožnji so podelili olimpijska odličja tudi v bobu. Tu so dominirali Zahodni Nemci. **Lestvica:** 1. Zimmerer in Utschneider (zlato) več kot sekundo prednosti pred rojakoma Elohom in Baderjem (srebrna), bronasto pa sta osvojila Švicarja Wicki in Hubacher.

Nemci so dali jasen pečat tretjemu dne-

vu tekmovanj. Od 9 kolajn iz tekmovanj v bobu, nordijski kombinaciji in hitrostnem drsanju na 500 m so odnesli kar 5 nagrad in vse tri zlate.

Prvi je do naslova prišel Erhard Keller, sicer že prvak iz Grenobla. Štartal je v drugi dvojici in dokaj zanesljivo odvezl vodstvo Švedu Borjesu, ki se je zlate kolajne veselil le nekaj minut. Sovjet Valerij Muratov je izpolnil pričakovanja in osvojil bronasto kolajno. Zmagovalec teka na 5000 m Schenk je pri startu padel.

Četrti dan tekmovanja v Sapporu

V skokih na 70-metrski skakalnici so bili najboljši Japonci: 1. Kasaya (84, 79 m); 2. Konno (82, 79,2 m); 3. Aoci (83, 77,5 m). Šele 4. najboljši Evropejec Norvežan Ingolf Mork (78, 78 m); 5. Raška (Češkoslovaška s skokoma 78, 78,5 metrov).

Največje zanimanje je vladalo za smuk za

Sedem zmag Korošcev v nordijski kombinaciji

S pričakovano koroško zmago v štafeti na 3 krat 10 km, so v nedeljo v Feldkirchnu končali avstrijsko tekmovanje v nordijski kombinaciji. Pri tem je bila Koroška najuspešnejša, saj je od deset disciplin za sebe pridobila kar sedem prvih mest, ter bila s tem najuspešnejša zvezna država.

Koroška, v postavi Feichter, Wachter in Tinney, je s časom 32:08,4 minute dosegla najboljši čas dneva, ter je za 27,2 sekunde prehitela Tirolsko.

Pri juniorjih pa je bila prva Štajerska, 2. Salzburg, 3. Zgornja Avstrija.

V VRBI — ITALIJAN BAZZANA

V nedeljo je bilo na skakalnici Marienhof v Vrbi 2. mednarodno tekmovanje v skokih za memorial Franza Bruggerja! Prišlo je 32 skakalcev iz Italije, Jugoslavije, Poljske in Avstrije.

V navzočnosti petsto gledalcev, je zmagal Italijan Albino Bazzana s skokoma: 47 in 47 metrov, 2. je bil Karl Schnabl, 3. pa Poljak Wittke. Rekord skakalnice 50 metrov, ki ga je pred leti postavil Slovenec Bogataj, niso prekosili.

V ZAHOMCU: MILLONIG POSTAVIL REKORD

Ves Zahomec je bil v nedeljo na nogah, da bi viharo pozdravili domače skakalce, ki so zadnji čas dosegli na lastni skakalnici fantastične uspehe.

Mladi skakalci, pod vodstvom trenerja Wiegeleta, so se tudi tokrat dobro odrezali. Tekmovalci iz Zahomca so korajžno skakali s 60-metrskimi skakalnici, vendar je nazadnje zasedel prvo mesto inozemec — Italijan Bazzana z lepima skokoma 56 in 54 metrov. Zahomčan Millonig je skočil 57,5 in 55 metrov, a je pri drugem skoku na žalost padel. 2. je bil Poljak Wittke, obakrat 55,5 metra; 3. je bil Marjan Čekon (tudi Italijan).

moške, katerega so sijajno dobili zase Švicarji: 1. Russi, 2. Collombin (oba Švica), 3. Messner (Avstrija).

V umetnostnem drsanju je Avstrija dosegla svojo prvo zlato medaljo, in sicer je bila to Beatrix Schuba, ki je rešila čast Avstrije. 2. je bila Karin Magnussen (Kanada), 3. Janet Lynn (ZDA).

Trikrat zlato za Nizozemca Schenka

Najuspešnejši športnik zimskih olimpijskih iger v Sapporu je prav gotovo Nizozemec Ard Schenk, ki je svojima zmagama na 1500 in 5000 m dodal še eno zlato kolajno na 10.000 m in s tem dosegel „čudež“ na olimpijskih igrah. 2. je bil prav tako Nizozemec Kees Verkerk, 3. Sten Stensen (Norveška).

Tek na 15 km za moške je dobil Šved Sven-Ake, 2. je bil Rus Fedor Simašev, 3. Ivar Formo (Norveška).

Na 10.000 m za ženske je osvojila zlato kolajno rusinja Gallina Kulakova, 2. Alevtina Olunina (SZ), 3. Marjata Kajosmaa (Finska).

Pri mladincih pa je zmagal Karl Schnabl s skokoma 54 in 52 metrov, 2. Sepp Gratzter (Zahomc), 3. Alfred Pungg (SC Wörgl).

Polemika o profesionalizmu alpskih smučarjev

Izgleda, da po diskvalifikaciji Avstrijca Schranza, polemika o profesionalizmu alpskih smučarjev, ni več v ospredju, o njej pa se še vedno govori. Olimpijski odbor in Mednarodna smučarska zveza sta celo dosegla sporazum glede napisov na smučeh in drugi opremi. Črke na smučeh bodo lahko odslej visoke le 30 milimetrov, na čevljih 15 milimetrov, na palicah pa 10 milimetrov. Čelade, očala in oblačila bodo morali biti brez napisov. Dogovor pravi tudi, da smučarji po cilju ne bodo smeli dovoljevati fotografom, da bi jih posneli skupno s smučmi. Verjetno bodo uslužbenci olimpijskega odbora takoj po cilju tekmovalcem smučmi odvzeli. Karl Schranz je potrdil, da še ne bo postal poklicni smučar, ker se hoče udeležiti nadaljnjih tekem za svetovni pokal in tudi posebnega svetovnega prvenstva, ki bo v Pra Loupu v Franciji marca. Do izraza prihajajo avstrijski skrajneži, ki svoj srd usmerjajo proti avstrijskemu olimpijskemu odboru. Pretekli petek (ponoči) so na Dunaju zabeležili celo poskus sežiga hiše predsednika odbora Prucknerja.

„Dežele brez žensk“ ni več

Zvezni statistični urad v Canberri je pred kratkim izvedel ljudsko štetje. Prvi rezultati so že znani in kažejo, da Avstralija ni več „dežela brez žensk“, za katero je desetletja veljala v Evropi. Od 12.728.461 avstralskih prebivalcev jih je 6.402.018 moškega, 6.326.443 pa ženskega spola.

Od zadnjega ljudskega štetja v letu 1966 je

avstralsko prebivalstvo naraslo za 1.128.000 oseb; to ustreza porastu za 1,87 odstotka na leto. Najnovejši podatki kažejo, da je New South Wales s svojimi 4.589.556 prebivalci po številu prebivalstva še vedno najmočnejša država, čeprav leži z letnim porastom 1,61 odstotka pod zveznim povprečjem.

Po številu prebivalstva sledi Victoria (3.496.161), nato južna Avstralija (1.172.774), Zahodna Avstralija (1.027.372) in Tasmanija (389.874). Zvezna teritorija Australian Capital Territory (143.843) in Northern Territory (85.519) sta sicer na repu liste, kažeta pa porast prebivalstva za 8,42 in 8,64 odstotkov na leto, ter s tem zdaleč prekašata zvezno avstralsko povprečje.

Film - Film - Film

FILM „DIAMANTI SO VEČNI“ — NOV REKORD

Novi film o Jamesu Bondu je postavil rekord v filmski industriji: v prvih 12 dneh, odkar ga vrtijo v več državah, je prinesel v blagajno 15,6 milijonov dolarjev. Glasilo filmske industrije Variety piše, da noben drug film ni prinesel v tako kratkem času toliko denarja kot novi film o tajnem agentu „Diamanti so večni“.

NAJELEGANTNEJŠI

Posebna žirija, ki jo je tvorilo dva tisoč časnika, modnih kreatorjev in filmskih ter gledaliških ljudi, je konec preteklega leta izbrala najelegantnejše ljudi za 1971. leto. Presenetljivi rezultati so tile: prvi na top modni lestvici je minister financ John Connolly, drugi boksar Cassius Clay in tretji diplomat Henry Kissinger. Pri ženah pa je takole: prva na svetu je princesa Salima, žena Age Khana, druga soproga kalifornijskega guvernerja Ronalda Reagana, tretja pa soproga Richarda Pistella.

MARIHUANA POVZROČA RESNE BOLEZNI

V zadnji številki zdravstvene revije, ki izhaja v Sidneyu, je objavljeno poročilo skupine zdravnikov o škodljivih posledicah dolgotrajnega uživanja marihuane. Avstralski znanstveniki so ugotovili, da lahko večletno uživanje marihuane privede do resnih okvar jeter, kroničnega bronhitisa in občasnih napadov, podobnih božjasti.

Ugotovljeno je, da ima ena od sestavin marihuane, znana pod šifro THC, tako močen in hiter učinek, da bi lahko po mnenju zdravnikov povzročala posledice kot „težka“ halucinogena droga LSD.

Po dolgotrajni rabi marihuane se snov THC koncentrira v jetrih; to vodi do težkih okvar tega življenjskega organa. V blažjih primerih pa povzroča THC v jetrih krepitev škodljivega učinka alkohola.

Otrokova daritev

Priredil Franc Kolenc

17

Janez se je zelo čudil, ko mu je mati povedala, da Mihael ni veren. V svoji otroški preprostosti ni mogel razumeti tega. Njegov veliki prijatelj, ki je njegovi duši prižgal luč vere v Boga, bi naj sam dvomil o Bogu in neumrjčnosti. V spomin si je prikladal vse Mihaelove odgovore, njegovo pripovedovanje, obiske v cerkvi svete Magdalene. Vsega tega ni mogel spraviti v sklad z Mihaelovo nevero. Mati je videla, da otrok trpi zaradi novega odkritja. To-lažila in mirila ga je:

„Potrpi, ljubi otrok! Bog ve, kaj dela. Prej ali slej bo dovršil svoje delo. Gotovo je, da že ni daleč od Mihaela. Nekega dne se bo vzbudil v njegovem srcu. Moli za svojega velikega prijatelja!“

Janez, ki se je zelo naglo razvijal v spoznavanju ljudi, je začel opazovati Mihaela. Spoznal je, da ima pred seboj človeka, ki je žejen resnice, toda s hladno navidezno brezskrbnostjo hoče zakriti stisko svojega srca. Takoj se je podal v boj in je najprej poskusil srečo z norčarjenjem.

„Ko si torej o Bogu govoril, si samo besedičil ko izšolana papiga, tvoja duša pa ni bila pri Bogu?!... Verjamem. Saj sem te tudi zadnjič videl v stolnici. Stal si ko pribit v senci enega stebra in nepremično strmle na oltar — najbrž tudi brez Boga v duši.“

„Molči, hudobneži!“

„Glej, glej! Gospod Mihael se sramuje priznati, da se včasih skriva v cerkvi v kakem skritem koticu in strmi v zrak.“

„Ne norčuj se!“

„Saj vem, zakaj hodiš v cerkev! Občuduješ mogočne stebre glavne ladje. Zlasti kadar prideš med večernim blagoslovom v cerkev. Ali nimam prav?“

„Priznam, da zaradi petja hodim v cerkev... Petje zelo rad poslušam... Ko slišim lepo pesem...“

„Ne muči se z izgovori!... Poznam te. Tvoja duša je nemirna. Išče resnico — Boga. Vodi te v cerkev, a ko si med tihimi cerkvenimi stenami že blizu Boga, se ustrašiš in se spet zakoplješ v zemeljske stvari. Pazi, Mihael! Če tvojo dušo enkrat popolnoma prevzame hrepenenje po Bogu, ga ne boš mogel premagati. Potem bo konec tvojega miru. To mora biti strašno, če se kdo mora boriti zoper svoja čustva, ki njegovo dušo dvigajo nad oblake?!“

„Tega nihče ne ve bolje od mene!“ je vzdihnil Mihael. Janezovo srce je veselo zautripalo. Od tega časa naprej je s podvojeno močjo nadaljeval boj. Norčarjenje je opustil.

„Mihael, ko bi ti vedel, koliko molim za te!“ je nekoč dejal s tresočim glasom. „Upanja ne bom izgubil! Prepričan sem, da pride dan, ko se boš naučil moliti! Jaz te bom prisilil k temu... Jaz z božjo pomočjo!... Oh, kako vesel bo tisti dan za vse: za te, mamo in mene! In kako vesel bo Bog, ko se bo spet vrnila k njemu ena izgubljenca ovca!“

Konec septembra se je župnik Renal vrnil iz Italije kot bogoslovni profesor. Takoj se je nastanil v bogoslovju.

Duhovnik je bil zelo presenečen, ko je namesto malega

Janeza zagledal pred seboj resnega, visokega mladeniča. Z veseljem je slišal, da je njegov krščenec in varovanec z odličnim uspehom končal srednjo šolo.

„Kako je z izbiro poklica? Ali si se že odločil za kate-rega?“

„Sem!“ je mladenič odvrnil s plamenom v očeh.

Duhovnik je opazil ta plamen in je iz njega sklepal, da Janez hoče izbrati poklic, ki ga bo pripeljal do slave.

„Ali hočeš postati častnik?“

„Ne!“

„Kaj pa?“

„Nekaj veliko višjega!“

„No, kaj?“

„Uganite!“

„Glej ga no, kako je skrivnosten. Sedaj nimam časa za uganjanje! Pridi jutri ali pojutrišnjem k meni v pisarno bogoslovne fakultete in takrat bova govorila o tvojem poklicu. Privedi tudi mater s seboj...“

Čez dva dni sta Marija in Janez z nekim svetim strahom prestopila prag bogoslovne fakultete. Vrata ju je peljal v pisarno h gospodu profesorju Renalu. Janez je drhtel od razburjenosti.

Na hodniku sta srečavala bogoslovce, ki so hiteli v učilnice. Janez je pomislil: čez nekaj časa bom tudi jaz med njimi. Že več mesecev je to hrepenenje polnilo njegovo dušo. To hrepenenje je tudi telesu, ki je bilo še pred enim letom zelo slabotno, dajalo moč.

Gospod Renal je sedaj imel več časa kakor pri zadnjem obisku. Na dolgo in široko se je razgovoril.

„Najprej se moram opravičiti!“ je začel. „Na dan krsta sem obljubil, da za nekaj let jaz prevzamem dolžnosti krst-

Danski pisatelj Holger Drachmann je pred več leti letoval v bližnjem Trbižu in tam napisal to povestico.

Moj prijatelj, okrajni zdravnik, je bil ob enem železniški zdravnik in je imel kakor tak stalne stike z revnimi ljudmi po ozkih dolinah in hribih.

Neki dan je prišel k meni in me ogovoril: „Lej, brzojavili so pome — to je tretja postaja odtod. Od tamkaj je najlepši pogled na Triglav. To ti je divna pokrajina. Komaj srečaš tam živo dušo... Ali bi šel z menoj?“

HOLGER DRACHMANN:

Psiček

„Pa ne da bi bil Triglav zbolel?“ sem se pošalil.

Triglav je najstrmejši vrh v vsem tem pogorju, ki se vleče z južne koroške strani na Kranjsko, kjer prebivajo Slovenci in kjer je toliko pravljic in romantike, a bore malo prebivalcev in domačij.

Pa sem naglo zasukal šaljivi svoj govor v drugo smer. Zdravnik se je držal resno. To vam je bil dober človek in je imel mehko srce; ljubil je naravo, kozarec vina, cvetlice, ptice in pa otroke — in ravno tedaj je povozil jutranji vlak na ozki progi med golimi skalami otroka nekega železniškega čuvaja.

Odpeljala sva se z opoldanskim vlakom. Najprej se je pognal vlak čez prepad reke Ziljice in nato skozi tunele, zaseke in zavinke, kjer tudi najpazljivejši strojevodja ne more prodreti z očmi za skaline. In ko smo ropotaje hiteli mimo čuvajnic, mimo črno in belolasih čuvajev, stoječih v ozkem prostoru med tirom in prepodom, se nisem mogel ubraniti misli, koliko je imela „milostljiva“ previdnost tukaj dela, da bi ohranila te siromake pri življenju. Očetje so stali negibno kakor kipi z rdečimi praporčki v rokah na svojem mestu in mogli smo videti matere, zaposlene po kuhinjah ali pri otrocih.

K neki taki hišici sva prišla, ko se je vlak ustavil in sva izstopila iz toplega kupeja, kjer sva se komaj malo pomenila. Divje skajlovje je žarelo v sončnem svitu; vse se je peklo in težko oddihavalo v opoldanski tišini; v ozki dolini je bilo slišati samo odmev vlaka, ki je zopet drevil dalje; a v daljavi je molil v nebo svoje tri vrhove Triglav, zamišljen v svoje lastno veličastvo, dostopen le lovcom kozorogov in čilim planincem.

Pogovorili smo se nekoliko z očetom. Neg in nočni dež je zarezal brazde v njegovo obličje, čez dan ga je pa palilo sonce. Resno, enolično, dolžnosti polno življenje mu je bilo vtisnjeno v lice. Samo prav pozornemu pogledu niso ušli slabi tresljaji ustnic, ko je v pretrganih stavkih odgovarjal na najnunejša zdravnikova vprašanja. Med vrati je stala kopica otrok — bilo jih je šest

ali sedem. Ob prihodu obeh tujcev so imeli vsi eno roko v ustih, drugo pa na hrbtu. V kuhinji pri ognjišču je sedela mati. Sklanjala je glavo nad najmlajšim otrokom, ki ga je imela še pri prsih. Ko smo vstopili, se je vzravnila. Obličje ji je bilo splahnjeno od joka zaradi umrle deklice in od skrbi za družinico. Pokazala je vrata v sobo — in se je spet sklonila nad dojenčkom. Zdravnik je vstopil. Jaz sem ostal v prednji sobi.

Otroci so se postavili okoli mene in so bili jako boječi. Podoba je bila, da razen najstarejše deklice niso dobro vedeli, kaj se je pravzaprav zgodilo ali vsaj kaj se notri godi. Tem tesnobneje sem pa jaz pazil na vsak glas, ki bi se začul od tam. Skoraj sem si očital, da sem od radovednosti — ali kako naj rečem — stopil v sobo, kamor je sodil samo zdravnik. Izpregovoril sem samo nekaj besed ženi; a ta je le odkimala. Razdelil sem med otroke nekaj drobiža, nakar so hitro izginili skozi vrata in jih pustili odprta, da sem videl silno lepo pokrajino v sončnem svitu s temnimi sencami kakor sliko v okviru.

Opazil sem, da je šel psiček temne barve s pristrženimi ušesi za zdravnikom v sosedno sobo. Ko se je zdravnik vrnil, je bil brez kučka. Povedal mi je po latinsko: „Deklica je mrtva.“ Žena je vstala in debelo gledala vanj. Zasepetal ji je nekaj v koroškem narečju, ki sem ga le malo razumel. Zagnala je krčevit jok, otiraje si oči s plenici, v katere je bil zavrt dojenček. Prijazno jo je pogladil — takšen je bil zmeraj — po glavi ter jo začel tolažiti, da je za otroka tam notri že preskrbljeno, da gotovo ni dolgo trpela — da ji je ostala še cela kopica otrok — naj se torej ne žalosti — kaj takega ji je povedal.

Jasno je bilo, da ima dober namen. Žena bi se bila rada nasmehnila, pa se je zjokala.

VIKI:

ALI IMATE TAKT?

Takt ni, kakor jih veliko misli, dar, ki ga kdo ima ali nima, ampak je neprestana dostojnost srca.

Peter Altenberg

Pravi takt torej ni nekaj naučenega, ampak je stvar občutka, ali bolje rečeno, finega občutka. Čim bolj fino čuteč je človek, tem več takta ima. Takt ima torej tisti, ki ima s premislekom obzir do vsakega drugega človeka.

Kdor se vtika v čisto privatno, drugemu popolnoma nerazumljivo življenje iz napačno-neumne dobrohotnosti, zagreši najbolj nepotrebno netaktnost.

Večkrat naletimo na ljudi, ki začno takoj, ko opazijo na drugem neugodno razpoloženje, z nezaželenimi in intimnimi vprašanji siliti vanj. Največkrat iz radovednosti, večkrat pa tudi zato, ker mu želijo pomagati. Kdor s preveč burnimi vprašanji nepoklicano sili v človeka, ga kot vsiljivca radi odstranimo. Fino čuteč človek ne pride nepoklican v hišo. On zna strune napeti le tedaj, kadar sliši odmev na svoja vprašanja. Samo tisti, ki tako vprašuje, lahko tudi pomaga.

In nato sta stopila oba — zdravnik in ona — v sobo. Jaz sem medtem premišljeval o materinskem srcu, v katerem je dovolj prostora za vse otroke — in o utehi, kakršno naj bi nudil tako dober človek, kakor je bil zdravnik.

Morala sva ostati na mestu še nekaj ur in čakati na popoldanski vlak, ki naju je imel odpeljati nazaj. In tako sem bil ob tem majhnem dogodku v veliki naravi privezan na te uboge ljudi. Na povratku sva se zdravnik in jaz dogovorila, da pojdeva pojutrišnjem na dekličin pogreb. In medtem ko sva si prižgala smotke, kakor bi hotela nekaj od sebe odpihati — mi je pravil prijatelj v mehki avstrijski nemščini:

„Ali si opazil psička? — No, vidiš, ko sem stal nad otrokom in ga preiskoval...“

„Pusti to popisovanje!“ sem ga prosil.

„Kakor ti drago!... Pretresli so se ji močgani, da je nezavestna obležala. Ko tam tako stojim, se psiček privije k meni, žalostno zacvili ter mi začne lizati kri z rok ter deklici z glave. Ni se dal odpoditi. Ostal je na postelji, cvilil in lizal kri... Žena mi je pravila, da je psiček njihov in da je bil najrajši pri tej deklici. Za druge otroke se ni dosti zmešnil. Prvi je pritekel k očetu in ga opozoril na nesrečo... Ubogi psiček! No, ali veš, kako jaz sodim o živalih!“

Dobro sem vedel. In tako sva prišla domov, od koder sva krenila k staremu gostilničarju, da poplakneva ta dogodek s čašo dobrega vina.

Čez dva dni sva se odpeljala na pogreb. Skale so štrlele kakor mrtve v polkrogu okoli naju. Kapelica z obzidanim pokopališčem je samevala kakih tisoč čevljev nad čuvajnico. Bila je skoraj skrita med čermi.

(Dalje na 8. strani)

ČRTOMIR:

Kurent

Dudeldu in dudeldé — kurent gre po vasi in si del je na rogé tolsti dve klobasi.

V ovčji kožuh je zavil, zvonce ima za pasom; brije norce, sam nabrit, prosi z milim glasom:

„Dajte mi klobas, ljudje, dajte vedro vina, pa bo zvesta sreča vam, zdrava vam družina!“

„Dudeldu in dudeldaj — tisti dve klobasi, kurent, kurent, brž nam daj — tak brenčijo basi.“

„Juho skuhamo ti kurjo, damo vina reto, da se vrneš, pa ne z burjo, k nam prihodnje leto!“

v življenju vsak dan ponavljajo, in na takem taktnem ali netaktnem vedenju lahko iščemo primere. Pri tem nam dostikrat pomaga humor, ki ne pusti tukaj kakor v drugih primerih življenja nobene človeške slabosti neopažene.

Za dobro voljo

Slab tek

Zdravnik: „Kako je z vašim tekom?“
Bolnik: „Čedalje slabše, gospod zdravnik.“
Zdravnik: „Kako pa to?“
Bolnik: „Zdaj mi še tiste jedi več ne diše, ki ste mi jih prepovedali.“

Zavarovanje

„Ali mi svetuješ, da si zavarujem življenje pri tisti zavarovalnici, kakor si zavarovan ti?“
„Seveda! Jaz sem za primer nesreče zavarovan že dvajset let, pa se mi do danes ni prav nič zgodilo.“

Razumljivo

„Povej, mati, kje si se z očetom spoznala?“
„Nekoč sem se s čolnom vozila po nekem jezeru. Na lepem sem pa padla v vodo in se začela potapljati. Tedaj je tvoj oče, ki je stal na bregu, skočil v vodo in me rešil. Pri tej priložnosti sva se vzljubila.“
„A tako? Ali misliš, da mi zato oče zmerom tako brani, da bi se učil plavanja?“

Preprosto

„Kako si si zlomil nogo?“
„Čisto preprosto. Ali vidiš tisto stopnico?“
„Da, vidim.“
„Jaz je pa nisem videl.“

nega botra. Svojo nalogo sem žal slabo vršil. Voja je bila kriva. Pozneje pa moje bivanje v Italiji. Ljubi Bog naju je pa sedaj spet pripeljal skupaj in mi bo dal priliko, da popravim, kar sem bil zamudil. Opazoval bom tvoj razvoj. Veselilo me bo, če me boš pogosto obiskoval... Sicer te pa moram predstaviti nekemu mladeniču, ki je tvoj bližnji duhovni sorodnik. Ali slutiš, kdo je to?“

„Ne vem, kdo bi bil!“ je odkimal Janez.

„Ali se spominjaš srečnega dneva, ko si prejel sveti krst?“

„Krstnega botra bom videl?“

„Da!“

„O, Bog je res zelo dobrotljiv! Tako sem že hrepenel po tem, da bi videl svojega botra. Sedaj se mi bo želja izpolnila.“

Duhovnik se je sedaj obrnil k materi, ki je molče poslušala ves razgovor.

„Gospa, mučne okoliščine, ki je v njih Janez živel ob svojem krstu, so narekovale največjo previdnost. Boter in krščenec se nista mogla videti, niti si dopisovati... Od sedaj naprej pa ni nobene ovire za to, da bo Janez od časa do časa obiskal svojega botra. Njegov boter je sedaj v zadnjem letniku bogoslovja in naslednje leto meseca junija bo posvečen v duhovnika.“

Materino srce je vzdrtelo.

„Kaj pravite?“ je vzkliknila veselo. „Janezov boter bo duhovnik? Potem bosta, če Bog da, čez nekaj let oba božja služabnika... Oh, kako veselje!“

Duhovnik je ostrmel in prebledel.

„Ka-aj?... Janez hoče postati duhovnik?...“

„Tako je! Razumem vaše začudenje, odnosno veselje!

Niste mogli slutiti, da bo Janez, ki je rastel v tako žalostnih razmerah, nekoč oblekel duhovniško obleko. A je tako! Oh, ko bi vedeli, kako veselje sem začutila, ko mi je Janez odkril svojo skrivnost! Zdelo se mi je, da sem se nanovo rodila. In od tistega časa moja duša poje slavospev usmiljenemu Bogu, ki je...“

Marija je nenadoma utihnila. Zdelo se ji je, da je v duhovnikovih očeh zagledala bol. Hipoma se je tudi nje polotil nemir.

„Gospod profesor, kaj vam je?“ je vprašala z nekim strahom. „Kaj se je zgodilo? Ali vi, ki tako ljubite Janeza, niste veseli, ko slišite, da se je odločil za duhovski stan?“

Dukovnik je molčal in s prsti nemirno bobnal po pisalni mizi.

„Gospod profesor!“ je zaječala mati. „Prosim, govorite! Kaj se je zgodilo?“

Duhovnikovo vedenje je tudi Janeza presenetilo. Nekaj časa je molče opazoval svojega dobrotnika, potem pa je žalostno vprašal:

„Ali se ne morem darovati Bogu?... Če že za drugo ne, vsaj za to, da zadostim... Ali se spominjate, med kakimi okoliščinami je izginil oče. On potrebuje nekoga, ki bo zanj posređoval pri Bogu... Ali se morda vznemirjate zaradi sramote, ki se drži mojega imena?“

„Ljubi otrok, to me ne vznemirja, ker si ti nedolžen. Lahko bi se daroval Bogu, da bi s tem zadostil za grehe tistega, ki ga je zatajil...“

„Isto je rekel tudi gospod spovednik,“ ga je prekinil Janez.

Duhovnik je nekaj trenutkov molčal. Vstal je in nekajkrat šel po sobi sem ter tja. Nato se je ustavil pred Janezom.

zom, ga ljubeznivo pogledal in nadaljeval:

„Dragi otrok, veš kako te ljubim! Oče ne more bolj ljubiti lastnega otroka. Tistega dne, ko sem te krstil, sem kleče Boga zahvalil za to milost; zdelo se mi je, da peljem pred njegov prestol izbrano dušo, ki je poklicana za plemenita dela. In sedaj mi srce krvavi ob misli, da čaka nate huda preizkušnja.“

Duhovnik se je ozrl na križ na steni, kakor da bi prosil Kristusa, naj da moč tema preizkušanim dušama, ki jima je on ravnokar povzročil novo bol.

Vzdramil ga je Janezov krotki glas.

„Gospod profesor, dobri Bog me je tudi dosedaj preizkušal v obilni meri. Če mi bo naložil nov križ, ga bom vdano sprejel in z njegovo pomočjo junaško prenašal. Ne vznemirjajte se torej!“

Duhovnik je prijel svojega varovanca za roko in mu ljubeznivo rekel:

„Otrok, pojdi v kapelo in moli! Najprej moram z mamom govoriti.“

Janez je odšel. V kapeli je pokleknil pred tabernakelj. Prej je obljubil, da bo junaški, a sedaj mu je začelo pritiskati na srce težko breme. Telo je omagalo. Moliti ni mogel. Brez misli je strmel v tabernakelj in čakal na Kristusovo pomoč.

Nesrečna mati je po Janezovem odhodu proti duhovniku dvignila roke in zaječala:

„Duhovni oče, usmilite se me!... Ne dopustite, da bi se razbile otrokove najlepše sanje... To ga bo uničilo in z njim vred tudi mene!... Oh, Bog, prizanesi! Pomagaj! Otrok je nedolžen!...“

(Dalje prihodnjič)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 13. 2.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 14. 2.: 13.45 Informacije — Pesem je tiha moč. — TOREK, 15. 2.: 9.30 Land an der Drau — dežela ob Dravi. — 13.45 Informacije — Pustni čas, ti čas presneti. — SREDA, 16. 2.: 13.45 Informacije — Šport od tu in tam — Za krmilom. — ČETRTEK, 17. 2.: 13.45 Informacije — V. Polanšek: Lastovičje gnezdo. — PETEK, 18. 2.: 13.45 Informacije — Po sledih starih šeg in navad (Pripoveduje J. Dovjak v Podgradu) — SOBOTA, 19. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 13. februarja: 6.30 do 7.10 Sapporo: Stafeta 3 krat 10 kilometrov za moške — 7.00 do 8.00 Hokej na ledu — 8.00 do 8.50 Slalom za moške: 1. spust — 8.50 do 10.00 Hokej na ledu — 10.00 do 11.30 Sklepna slovesnost — 13.00 do 16.00 Olimpijski povzetek. 16.00 Za otroke od 6. leta naprej: Lolek in Bolek — 16.10 Pan Tau — 16. 45 Za mladino od 14. leta naprej — 17.35 Ljudska glasba v Avstriji — 18.05 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.10 Cirkuski direktor Johnny Slate — 19.10 Čas v sliki — Vprašanje tedna — 19.30 Šport in olimpijski studio — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Kraj dejanja — 22.05 Sapporo danes — povzetek.

PONEDELJEK, 14. februarja: 18.00 Znanje — aktualno — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — Kultura — 20.06 Šport — 20.15 Pustolovščine gospoda Vidocqa — 21.15 Poštni predal 7000 — 21.30 Šport — 22.30 Čas v sliki.

TOREK, 15. februarja: 18.00 Tečaj angleškega jezika — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika z Južno Tirolsko — 18.55 Paradiži živali — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — Kultura — 20.06 Šport — 20.15 Beljaško pustovanje. Pustna prireditve v Kongresnem domu — 22.20 Čas v sliki — 22.30 Samorilec, komedija.

SREDA, 16. februarja: 10.00 Televizija v šoli: Mauricij — sladkorni otok v Indijskem oceanu — 10.30 Instrumenti tehnike — 11.00 Program za delavce: Šport — 16.10 Za otroke od 6. leta naprej: Ponesrečena torta — 16.45 Za otroke od

11. leta naprej: Lassie; pasja zgodba — 17.10 Mednarodni mladinski magazin — 17.25 Zaklad Daveya Johnsa — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Kamsa-Hamida: „Hvala lepa“, filmsko poročilo — 19.25 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — Kultura — 20.05 Šport — 20.15 To sem jaz (1. del). Dokumentacija v dveh delih Helmuta Andiča — 21.45 Čas v sliki.

ČETRTEK, 17. februarja: 10.00 Kaj je evolucija? — 10.30 Zračni pritisk in pritisk zraka — 11.30 Tečaj francoskega jezika — 12.00 Avstrija med 1938 in 1945 — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Šport — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — Kultura — 20.06 Šport — 20.15 To sem jaz (2. del). Dokumentacija v dveh delih — 21.50 Čas v sliki — 22.00 Akcija Celtic Josefa Beuysa Basla, aprila 1971.

PETEK, 18. februarja: 10.00 Televizija v šoli: Kapucinski red — 10.30 Jožef II. in njegova doba — 11.00 Program za delavce: Samorilec — 18.00 Ostani zdrav! — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija — slika — 18.55 Junak vesterma: „Prijeteljska služba“ — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — Kultura — 20.06 Šport — 20.15 Komisar: Mrlič v parku — 21.20 Tiskovni pogovor — 22.20 Čas v sliki — 22.30 Klic divjih gosli.

SOBOTA, 19. februarja: 15.00 Koncert ORF — 16.00 Za otroke od 5. leta naprej: Hišica — 16.25 Štirje na dvorišču — 16.35 Za družino: Delamo fotografski aparat — 17.00 Magazin za ženske — danes — 18.00 Tedenski magazin — 18.25 Mačji Peter, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura posebno — 18.55 Henz Conrads v soboto zvečer — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Nekoč je bil zimski večer — slovaška folklor — 21.10 Šport — 21.40 Čas v sliki — 21.50 ... in Scotland Yard molči.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 13. II.: 9.40 Po domače z ansamblom Mihe Dovžana — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Otroška matineja — 11.20 Šola smučanja — 11.25 Mestece Peyton — 12.15 TV kašipot — 13.15 Hokej, I. II. barvni posnetek iz Sappora — 14.45 Nogometni turnir Veleža — prenos — 16.30 Slalom za moške, barvni posnetek iz Sappora — 17.25 Stafeta 4 x 10 km — barvni posnetek iz Sappora — 18.05 Konec olimpiade v Sapporu — barvni posnetek — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Komedija za konec tedna — 21.30 Zabavno glasbena oddaja — 21.45 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 14. II.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.10 Francoščina — 17.50 Z. Fabian: Tobija — I. del — 18.00 Risanka — 18.15 Obzorik — 18.30 V avtobusu — serijski barvni film — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Kratak film — 20.00 TV dnevnik — 20.30 S. Petrovič: Sladšo življenje po srbsko — drama — 21.30 Diagonale — 22.25 Poročila.

TOREK, 15. II.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.10 Angleščina — 17.45 M. Šušmel: Čemu še ptice — 18.00 Risanka — 18.15 Obzorik — 18.30 S pustom po domače — 19.00 Mozaik — 19.05 Delo

z računalniki: Dopolnitev osnovnega seznama — 19.30 Mikroekonomika: Računalnik po meri — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Dobrodošli gospod Marchall — španski film — ... Poročila.

SREDA, 16. II.: 8.20 TV v šoli — 17.50 Doktor Dolittle — serijski barvni film — 18.15 Obzorik — 18.30 Slovaške plesne miniature — 19.00 Mozaik — 19.05 Od filma do filma — 19.20 S kamero po svetu — Kanada — I. del — 20.00 TV dnevnik — 20.30 B. Jonson: Volpone — predstava Drame SNG — 22.35 Poročila.

ČETRTEK, 17. II.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Francoščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.45 Veseli Tobogan — Laško — II. del — 18.15 Obzorik — 18.30 Boj za obstanek — film — 18.55 Mozaik — 19.00 L. Bernstein predstavlja: Kdo je Gustav Mahler? — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Če-

trkovi razgledi — 21.30 G. Boccaccio: O ukradenem ljubimcu (Dekameron) — 22.20 Poročila. PETEK, 18. II.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.35 Veliki in majhni — 4. oddaja — 18.15 Obzorik — 18.30 Slovenska poezija 20. stoletja — Josip Murn — 18.45 Vzgojni problemi: Bister otrok — 18.55 Šola smučanja — 7. oddaja — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Kviz 72 — prenos — 21.40 Pléme, ki se skriva pred ljudmi — dok. film — 22.50 Poročila.

SOBOTA, 19. II.: 9.35 TV v šoli — 16.30 Košarka Beograd:Lokomotiva — 18.00 Obzorik — 18.15 Plus pet — mladinski kviz — zadnjič — 19.15 Mozaik — 19.20 Za konec tedna — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Glasbena križanka — 21.35 Filmska burleska — 21.55 Tekmec — serijski barvni film — 22.45 TV kašipot — 23.05 Poročila.

Kako preprečiti izumiranje kitov?

Za našo dobo je značilno, da mnoge živali izumirajo zaradi nenadzorovanega lova nanje. V zadnjem času se je zelo povečalo izumiranje kitov, to so opazili sami ribiči, ki so sklenili, da nekaterih vrst kitov ne bodo več lovili. Zaradi te prostovoljne odpovedi lova na nekatere vrste kitov pa se je povečalo uničevanje drugih vrst.

Že v 19. stoletju so začeli organizirati lov na kite, vendar so skozi mnoga desetletja omejili ta lov le na dve vrsti teh velikih morskih sesalcev. Danes pa posebne ladje za lov na kite pri svojem zasledovanju ne delajo razlik, in grede vedno bolj na sever. Zaradi tega postopnega izumiranja kitov se vedno bolj manjša razpoložljivost količine olja, ki ga pridobivajo iz teh sesalcev in ki ga uporabljajo za rdečila, margarin in mlo ... V zadnjih desetih letih se je količina tega olja petkrat zmanjšala.

Za zaščito kitov skrbi mednarodna organizacija, v kateri je včlanjenih 12 držav. Predsednik te organizacije Scott McVay pravi, da je osnovni problem pomanjkanje pravih in nadzorstva nad kitolovci. Osnovna enota za omejevanje tega lova v posameznih državah je sinji kit: ta velja kot dva navadna kita ali pa kot šest severnih kitov. Na tak način lahko v državi, kjer ne dosežejo določene količine z eno vrsto kitov, lahko lovijo druge vrste kitov, dokler te količine ne dosežejo. Mc Vay pa trdi, da so te količine, ki jih mednarodna komisija določi vsako leto junija, previsoke. Medtem ko na primer podatki iz neke ja-

ponske raziskave določajo kot primerno količino za letos 4,290 kitov v severnem delu Tihega oceana, dovoljuje mednarodna komisija lov 10 tisočev teh sesalcev. Zelo je pomembno tudi nadzorstvo nad lovci na kite.

Kljub temu pa McVay optimistično gleda na bodočnost. Na Japonskem, kjer s Sovjetsko zvezo nadzorujejo 85 odstotkov vseh kitov, ki jih ujamejo v enem letu, so ustanovili združenje za zaščito kitov, ki je zahtevalo od vlade, naj omeji lov. Tudi v Sovjetski zvezi so se začeli zanimati za mednarodni dogovor, s katerim naj bi nadzorovali lov na kite. Ameriško notranje ministrstvo pa je uradno objavilo seznam osmih vrst kitov, ki izumirajo in na podlagi zakona iz leta 1969 ne smejo v ZDA uvoziti nobene vrste kitov, ki so na tem seznamu.

170 LET ŽIVLJENJA

Menda najstarejši človek na svetu je 170 let stara Rusinja iz sovjetske republike Azerbajdžan. To so odkrili med zadnjim štetjem prebivalstva. Rekordna babica iz neke kavkaške vasi ima več kot 300 potomcev.

Zdaj uživa le še zmletu koštrunje meso in dateljne. Doslej je veljal za najstarejšega človeka na svetu 166-letni Širali Muslimov, prav tako s Kavkaza.

Psiček

(Nadaljevanje s 7. strani)

Zdaj pa zdaj je potegnil vlažen veter in pršilo nama je v obraz. Midva pa sva korakala s palico v roki po grampasti stezi. Temnosivi oblaki so se valili po strmih triglavskem pobočju in kmalu so bili vrhovi pokriti s snegom. Mogočni gorski vrh je stal pred nama kakor poglavar vseh snežnikov. Medtem sva midva stala pri vratih neznanega pokopališča, na katerem je imela biti deklica pokopana.

Bila sva čisto sama. Čisto sama pa vendar ne. Neka starka nama je odprla vrata. In zagledala sva sključenega moža, ki se nama je bližal po strmi stezi. Na hrbtu je nesel breme. Bil je oče z dekljino krsto.

Iz nizkih drobnih duri kapelice — tu je bilo vse majhno razen velikanskih gora — se je prikazal duhovnik. Bil je v črnem površniku in pod njim je imel nekaj, kar je sličilo beli halji. Imel je odkrito glavo s črnimi pristrženimi lasmi. Obličje mu je bilo blede in brez posebnega izraza. Vzel je iz žepa molitvenik, nekaj na glas prečital, poškrbnil krsto z vodo iz posode, ki mu jo je ponudila starka, nakar je spustil oče krsto v majhno globino, zakaj v skalnati svet je bilo težko izkopati grob. In mi trije moški smo zasuli krsto kakor smo mogli in znali z glino in kamenjem, da je bila čisto pokrita.

Vtem je pritekel na pokopališče skozi

vrata psiček. Svoj prihod je naznanil s slabotnim cviljenjem in takoj je začel vohati zemljo in riti vanjo. Oče ga je hotel odgnati, zdravnik ga je pa poklical k sebi. Psiček je sicer odskočil za hip, a se je hitro spet vrnil, legel nazaj na gomilo in tiščal črni gobček med prednjima šapama. Njegovo žalostno cviljenje je pričalo, da je čisto dobro vedel, kdo je tamkaj zakopan.

„Prišel bo domov, kadar bo lačen!“ je pristavil oče, — morda edine besede, ki jih je spravil z jezika ves ta čas. Potlej smo se vrnili.

Okrenil sem se. Moral sem še enkrat pogledati na pokopališče, s številnimi križci in preprostimi napisi, na tisto majhno kapelico in zadaj na veličastni Triglav, s katerega so grozili oblaki z nevihto.

Starka je ravno zapirala kapelico. Pogreb je bil končan. Drugih ljudi ni bilo.

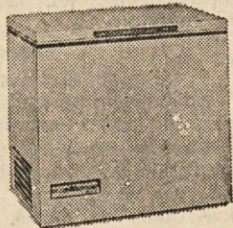
Najine oči so se ujele pri pogledu na psička, ki je nepremično sameval na grobu.

Starka je zmajala z glavo, zmajala z rameni: „Revšle!“

Ne vem, ali so te besede veljale psičku ali otroku. Ko sem psička poklical k sebi, je obrnil proti meni glavo in se zagledal vame s čudnim pogledom, kakor bi hotel reči: „Človek, mar ne vidiš, da iščem tu, kar mi je bilo na svetu najdražje?“

Ženica je prihajala vsak teden v Trbiž. Ko sem jo neki dan srečal, mi je povedala, da psička ni več domov. Žaloval je in na gomili od gladi poginil. In isto mi je povedal zdravnik.

SKRINJE ZA
GLOBOKO
HLAJENJE
(Tiefkühltruhen)
od 160 do 500 litrov

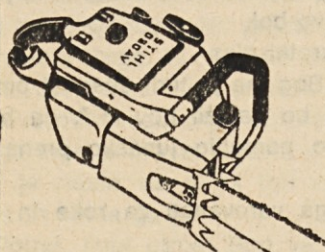

V trgovini

Adolf in Katarina
KRIVOGRAD

9143 Šmihel pri Pliberku
Tel. 0 42 35 — 34 1 97

STIHL
050AV

eine Universalsäge für
die Waldarbeit 5,5 DIN
PS stark und 9,8 kg
leicht, außerdem hat sie
den vibrationsdämpfenden
STIHL-AV-Griff.

Gospodarski in poljedelski stroji — traktorji — motorne žage in vsi nadomestni deli — kuhinje — kuhinjski stroji in vse za gospodinjstvo — otroški vozički — televizijski in radioaparati — šivalni stroji — motorna kolesa — mopedi — mladinska kolesa za birmo

najugodnejše pri domačem podjetju

Johan Lomšek

ŠT. LIPŠ — TIHOJA 2

9141 Eberndorf — Dobrla vas

Telefon 0 42 37 — 246

Oglejte si zaloge in kupite ugodno!

IMPERIAL TELEVIZOR

RUTAR garantira: nikdar brez televizije

Podjunski trgovski center

RUTAR

nudi največjo izbiro in specialitete

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 — 281